

Gägek Sën Kerisi Tato Vu Jon Nebë Pesepsën

1 ¹Wirek gägek sënë yö neggëp vunsën, loḵ mēm Anutu tato yam rangah vu Yesu in bë tato vu yi hur lo nabë: Nḡaa nabë sënë vongin anon jaḵ pevis. Lob vong yi angër yam vu sa Jon sën yi hur sa, benër gägek vu sa. ²Lob sa Jon, sa halë nḡaa pin sënë beḵevu, lob senër rangah bë Anutu yi gägek los gägek sën Yesu Kerisi nër rangah lo yönon. ³Gägek sënë netateḵin nḡaa pin sën rëḵ anon jaḵ vu tamusën lo. Om nabë mehöti natevin og rëḵ kwa vesa. Log alam sën degengö lo, nabë degebë nengaj vu medesepa doḵ, og rëḵ kwaj vesa geving in buk dus raḵ.

Jon Kevu Gägek Ya Vu Kerisi-yi-alam Yu Nemadvahi-bevidek-luu

⁴Sa Jon ḵevu gägek sënë yöḵ vu Kerisi-yi-alam ham yu nemadvahi-bevidek-luu sën ham nedo ggëp distrik Asia* aga. Anutu sën nedo gwëbeng, geyö nedo vu nyëdahis, geyö rëḵ nam vu tamusën lo, losho yi nḡaahur nivesa nemadvahi-bevidek-luu sën denare dus vu säa-los-arë lo, degevonḡ semusemu los degevonḡ beham ayomin gëp revuh. ⁵Log Yesu Kerisi mehö sën nenër Anutu yi gägek rangah niröp lo gevonḡ semusemu los gevonḡ beham ayomin gëp revuh nabë saga geving. Yiḵ yi sënë sën kedi raḵ muḡin vu bedub tu hil arid aḡuu lo. Lob tu mehö-los-bengö böpata beneḡin alam-los-bengöj pin vu dob sënë. Yö ahë neving hil, lob ripek hil nḡaa nipaya pin ya raḵ niḵöḵ. ⁶Vong behil atu Ama Anutu yi alam los yi alam sën nehaḵo seriveng lo, in bë hil gevonḡ huk vu yi. Om hil gaḵo arë jaḵ na vavunë rot, geniweëḵ gëp vu yi degwata los degwata. Yönon.

⁷Ham gwengö rë! Rëḵ nam los beggob,
lob mehönon pin mēm yö rëḵ degelë jaḵ malaj.
Alam sën degelu yi raḵ ḵele los detul brëm ya yi lo,
og rëḵ degelë yi geving.
Lob mehönon pin vu dob rëḵ deketul newaj
gedengu rot in yi.
Ëë-ë, sënë rëḵ anon jaḵ yönon rot.

⁸In Mehöböp Anutu nēr bē, “Yiḵ senḡo hevongḡ bengaa pin anon raḡ vu muḡinsēn, log sēḡ semu nḡaa pin benivesa jaḡ vu tamusēn.” Yiḡ yi sēnē sēn yō nedo vu gwēbeng, geyō nedo vu nyēdahis, gerēḡ nam vu tamusēn lo. Nēr nebē sēnē, in niwēēk pin neggēp vu yi.

Jon Lē Yesu Raḡ Mala

⁹Sa Jon sēn ham arimin sa, in Yesu yi alam sa ving ham lo. Sa nehaḡo maggin ving ham, lob setu Anutu yi alam ving ham. Lob hil pin nare niwēēk loḡ ti benekerē maggin. Senēr Anutu yi ḡaḡek ranḡah, log senēr Yesu yi Bengō Nivesa ranḡah ving. Senēr nebē sēnē, lob deruuk sa bedevongḡ beseyam nado ḡedu loo vuheng sēn Patmos agi. ¹⁰Lob loḡ Mehöböp yi buk sēn Soda lo, lob Anon Vabuung yam ḡḡēr in sa rot. Lob sa hanḡo mehōti aye yam niwēēk ḡḡēp sa demigḡ nebē sēn avuukḡ ti, ¹¹benēr bē, “Nḡaa pin sēn ḡelē agi, og ḡekwevu doḡ na ḡapiya begwevongḡ na vu Kerisi-yi-alam yu nemadvahi-bevidek-luu. Gwevongḡ na vu Epesus, gena vu Smurna ga, na vu Pergamum ga, na vu Tuatira ga, na vu Sardis ga, na vu Piladelpia ga, na vu Laodisea.”

¹²Lob sehēr in yah in bē ḡalē mehō sēn nenēr ḡaḡek vu sa agi, loḡ tum sa halē ram sēn desemu raḡ goor lo nemadvahi-bevidek-luu medo netum. ¹³Lob sa halē mehōti nare loḡ ram saga vuheng atov. Ni nebē Mehōnon Nalu, geröp tob adingseḡē beggēr in vaha, log vaḡu ḡabi goor loḡ newa. ¹⁴Log yu og yu viis yō ni veroo rot nebē ahōḡ niviiis, genebē beggob veroo, log mala ḡahis netum nebē nengwah leleḡsēn. ¹⁵Log vaha nepelibin nebē braas, lob malanḡeri benikapiik rot. Log sa hanḡo aye nebē lubek böpata dedun. ¹⁶Nejom betuheng nemadvahi-bevidek-luu loḡ nema vesa. Gēpaēp-yu-anil nevu vahi vahi ti, benevu rot bevare nesoo loḡ avi. Log mala netum nebē sēn hes netum niwēēk rot lo.

¹⁷Sa halē yi, lob sediikḡ besevēs beheto nahēp loḡ vaha nebē sēn heljēḡ ti. Loḡ bē nema vesa raḡ sa genēr bē, “Su ḡēḡöneng! Sa mehō muḡinsēn los mehō tamusēn yōnon rot. ¹⁸Sa nado malaḡ-tumsēn. Wirek sediikḡ, rēḡ ḡwelē! Gwēbeng sa nado malaḡ-tumsēn degwata los degwata. Lob kii diiḡsēn-yi los Nyēḡ-Nipaya-yi neggēp vu sa besetu ala meneheḡin. ¹⁹Om kwevu nḡaa pin sēn ḡelē ḡgovek lo, los nḡaa sēn ḡenelē gwēbeng agi, genḡaa sēn vongin berup agi geving. ²⁰ḡelē betuheng nemadvahi-bevidek-luu sēn nedo loḡ sa nemaḡ vesa lo, los ḡelē ram goor nemadvahi-bevidek-luu sagi, og sēnēḡ tahutahu mu bedegwa nebē sēnē: Betuheng nemadvahi-bevidek-luu sēnē tahu Kerisi-yi-alam yu nemadvahi-bevidek-luu hir anḡēr. Log ram nemadvahi-bevidek-luu sēnē, og yiḡ tahu Kerisi-yi-alam yu nemadvahi-bevidek-luu.”

Yesu Nēr ḡaḡek Raḡ Kerisi-yi-alam Vu Epesus

2 ¹“Log kwevu ḡaḡek na vu Kerisi-yi-alam sēn denedo Epesus agu hir anḡēr nabē:

Mehö sĕn nejom betuheng nemadvahi-bevidek-luu loĵ nema vesa, gevare neyoh ram goor nemadvahi-bevidek-luu vuheng atov agi lo, vonĵ ġaġek sĕnĕ yġk vu hong bĕ: ²Seraĵ aggata pin sĕn ġenesepa loĵ lo ni. Geseraĵ hong huk niwĕĕk sĕn ġenevonĵ vu sa lo ni. Geseraĵ ni bĕ nim wĕĕk bekwerĕ vanĕ los kwam vesa, ġenim nelĕlin alam nij paya. Log alam vahi denĕr vu hong bĕ, ‘He alam sinarĕ ving’, rĕĵ mu sir sagaĵ su sinarĕ yġnon rĕ. Rĕĵ ngo ġeseggi hir ġaġek beġetġk raĵ hir nġaa sĕn denevonĵ lo degwa bĕ sir alam tetuhinsĕn mu. ³Alam denelĕ bĕ ġenesepa loĵ sa arĕġ, lob denevonĵ paya vu hong. Rĕĵ mu ngo ġenare niwĕĕk beġenekwerĕ maggin ġesu nim tebġ nerak rĕ. Besĕnĕĵ seraĵ ni. ⁴Rĕĵ mu sa ġaġek ti negġĕp raĵ hong nebĕ: Wirek sĕn nahĕn ġenevonĵ ving mewis lo, og ahĕm neving sa pangġsĕn, ġaĵ ġwĕbeng og ma! ⁵Wirek og ġenevonĵ nġaa nivesa, rĕĵ ġevuu aggata saga ya ġeġeya ġĕvĕs. Om kwam bo nah aggata sĕn ġenevonĵ wirek lo beġegwĕrin hong, log gwevonĵ nġaa nabĕ sĕn ġevonĵ muġinsĕn lo. ġaĵ nabĕ su ġegwĕrin hong rĕ ġenama, og sĕĵ natġk nġk vu hong besebo hong ram vĕr. ⁶Rĕĵ mu huk nivesa ti sĕnĕ nahĕn negġĕp vu hong: Ġenelĕ Nikolas yi alam hir nġaa nipaya sĕn denesepa loĵ lo paya. Lob yiĵ sa nehalĕ hir aggata saga paya ving nebĕ saga.

⁷Nebĕ saga, om nabĕ mehġti nenga negġĕp, og ġengġ ġaġek sĕn Anon Vabuung nĕr vu Kerisi-yi-alam lo meġero! Mehġti sĕn kesuu nġaa maggin los nġaa nipaya pin lo, og sĕĵ ngoġekin yi bega ĵele sĕn ġevonĵ behil medo malad-tumsĕn lo anon. ĵele sĕn nare loĵ Anutu yi huk anon lo.”

Yesu Nĕr Ġaġek Raĵ Kerisi-yi-alam Vu Smurna

⁸“Log kwevu ġaġek na vu Kerisi-yi-alam vu Smurna hir angĕr nabĕ:

Mehġ muġinsĕn los mehġ tamusĕn sĕn diiĵ wirek rĕĵ ġwĕbeng nedo mala-tumsĕn ġġġkin lo vonĵ ġaġek sĕnĕ yġk vu hong bĕ: ⁹Seraĵ maggin los nivanĕ sĕn netġk vu hong lo ni, beseraĵ ni ving bĕ devasap hġm nġaa-dob-yi rot ġeġenedo paya yġnon. Rĕĵ mu hong nġaa-yaġek-yi nġahiseĵĕ negġĕp! Log seraĵ ġaġek sĕn alam la denenĕr pelĕ raĵ hong lo ni. Alam sĕnĕ denenĕr sir bĕ sir degwa vu Yuda. Rĕĵ mu su degwaj vu Yuda yġnon rĕ, ġaĵ Satan yġ yi alam sir. ¹⁰Nahub teka rĕ, loĵ ham rĕĵ ġweĵo vanĕ, rĕĵ mu ham su newamin jaĵ in nġaa saga. Ham ġwengġ rĕ! Satan rĕĵ naduu ham la na ĵarabus in seggi ham. Lob ham rĕĵ ġweĵo maggin los vanĕ noh vu buk nemadluho. Rĕĵ mu ngo gwevonĵ ġeving rot, bena berup doĵ buk sĕn ġenadiiĵ lo, lob mĕm sĕĵ ġevonĵ madub nivesa vu hong. Madub saga og yiĵ sĕn ġemedo malam-tumsĕn degwata lo.

¹¹Nebĕ saga, om nabĕ mehġti nenga negġĕp, og ġengġ ġaġek sĕn Anon Vabuung nĕr vu Kerisi-yi-alam agi! Nabĕ mehġti kesuu nġaa

maggin los nġaa nipaya pin, og diiksĕn sĕn netu luu lo su rĕk natĕk
vu yi rĕ, gaĵ rĕk nama verĕk yi!”

Yesu Nĕr Ġaġek Raĵ Kerisi-yi-alam Vu Pergamum

¹²“Log kwevu ġaġek na vu Kerisi-yi-alam sĕn denedo Pergamum agu
hir angĕr nabĕ:

Mehĕ sĕn paĕp-yu-anil benevu malangeri genevu vahi vahi bevare
nesoo loĵ avi lo, vonġ ġaġek sĕnĕ yĕk vu hong bĕ: ¹³Seraĵ hong nyĕġ
ni bĕ Satan tu mehĕ-los-bengĕ benevonġ yi huk loĵ. Rĕk ġenejom
sarĕġ ahon niwĕĕk gayom neyam timu vu sa, gesu ġenelah sarĕġ
vun rĕ. Yĕnon, wirek og Antipas nenĕr sa ġaġek rangah benedo
ving ham. Yĕ nesepa loĵ sayeġ yĕnon rot. Lob desis yi mediik loĵ
hong nyĕġ sĕn Satan tu mehĕ-los-bengĕ benevonġ yi huk loĵ lo. Log
loĵ buk sĕnĕ ving, og su ġelah sarĕġ vun rĕ. ¹⁴Rĕk mu sa ġaġek la
neggĕp raĵ hong bĕ: Hong mehĕ la vu Pergamum denejom Balaam
yi aggata ahon niwĕĕk. Balaam yi aggata lo nebĕ sĕnĕ: Tato aggata-
tetuhinsĕn-yi vu Balak in bĕ tetuhin alam Israel begevonġ bengaa
nipaya kepĕ sir. Lob Balak vonġ balam Israel degga reggu sĕn alam
vahi denesis medetunġ tu seriveng vu anutu-kuungsĕn lo, gevonġ
bedenevonġ baggĕb ving. ¹⁵Log yik hong alam la ving denejom
Nikolas yi alam hir ġaġek nipaya ahon niwĕĕk rot. ¹⁶Om ġegwĕrin
hong. Gaĵ nabĕ nama, og teka rĕk sa hevongin nĕk vu hong
begevonġ begĕ vu alam nijpaya saga jaĵ paĕp-yu-anil sĕn vare nesoo
loĵ saviġ agi.

¹⁷Om nabĕ mehĕti nenga neggĕp, og genġo ġaġek sĕn Anon
Vabuung nĕr vu Kerisi-yi-alam agi meġero! Nabĕ mehĕti kesuu
nġaa maggin los nġaa nipaya pin, og sĕk bo nos-yagek-yi sĕn nahĕn
neggĕp vunsĕn gwĕbeng agi vu yi, log sebo ġelĕng veroo ti vu yi. Sa
kevu ggev mewis raĵ ġelĕng sĕnĕ, lob mehĕ ngwĕ su rĕk jaĵ ggev
sĕnĕ ni rĕ. Gaĵ yik mehĕti sĕn rĕk geĵo ġelĕng lo yĕ timu rĕk jaĵ ni.”

Yesu Nĕr Ġaġek Raĵ Kerisi-yi-alam Vu Tuatira

¹⁸“Log kwevu ġaġek na vu Kerisi-yi-alam vu Tuatira hir angĕr nabĕ:

Mehĕ sĕn mala ġahis netum niwĕĕk ata nebĕ nengwah leleĵsĕn,
gevaha nebĕ braas beyĕ medo nepelibin lo vonġ ġaġek sĕnĕ yĕk vu
hong bĕ: ¹⁹Seraĵ nġaa pin sĕn genevonġ lo ni. Seraĵ ni bĕ ahĕm
neving alam, log ayom neyam timu vu sa, geġenevonġ huk pin in bĕ
doĵ vu mehĕnon. Seraĵ ni bĕ ġenare niwĕĕk in maggin pin sĕn netĕk
vu hong lo. Seraĵ aggata sĕn genesepa loĵ mugin lo ni bĕ nivesa. Log
sĕn gwĕbeng agi, og nivesa raĵ ya verĕk yi rot. ²⁰Rĕk mu sa ġaġek
sĕnĕ neggĕp raĵ hong bĕ: Genevonġ bavĕh ti nebĕ Yesebel nedo ving
hong. Avĕh sĕnĕ nenĕr bĕ yi avĕh-nenĕr-ġaġek-rangahsĕn, rĕk mu ma

genetahu sa hur lo bē desepe doḵ baggēb, gedega reggu sēn denetunḡ netu seriveng vu anutu-kuungsēn lo. Lob netetuhin sir raḵ nḡaa nebē sēnē. ²¹Rēḵ sa hevongin bē gērin yi, om sēn sa nehalē yi mu genedo buk la, rēḵ ma genilēl bē su gērin yi begeruu demi vu yi baggēb sēnē rē. ²²Om gwengō rē! Sēḵ ḡevong bavēh sēnē navi gesang rot, log ni jaḵ bōpata bena megēp jaḵ yi reek hus ading rot. Log maluh lo sēn denevong baggēb vu yi lo, nabē su degērin sir bedegeruu demij vu nḡaa sēn avēh nevonḡ lo rē, og sēḵ bo vanē bōpata los maggin vu sir. ²³Log sengis nalu lo medenadiiḵ geving. Sēḵ ḡevong nabē sēnē, lob mēm Kerisi-yi-alam pin rēḵ dejak ni nabē sa neseggi mehōnon pin kwaj los ayoj menehero. Gedejak ni nabē sēḵ bo nyēvewen doḵ nah vu ham ti ti lo nirōp noh vu nḡaa sēn ham nevonḡ lo. ²⁴Rēḵ gwēbeng sa bē nanēr vu ham Tuatira vahi sēn ham su nesepa loḵ ḡaḡek nipaya agi rē lo nabē: Ham su nesepa loḵ rē geham su kwamin netōḵ raḵ nḡaa sēn denenēr bē Satan yi ḡaḡek vunsēn los degwa lo rē, om sa su rēḵ ḡevong huk bōp ngwē vu ham rē. ²⁵Rēḵ nḡaa nivesa pin sēn ham nejom lo, og ham nḡo najom ahon niwēēk rot bena berup doḵ buk sēn sa natōḵ nom lo.

²⁶Nabē mehōti kesuu nḡaa maggin los nḡaa nipaya pin, gesepa doḵ sa aggata rot bena berup doḵ sēn yi buk nama na lo, og sēḵ ḡevong arē bōp vu yi benatu alam-yu-ngwē alaj—

²⁷‘Lob rēḵ najom aēn dus ti begegin sir jak

nabē sēn mehōti sis dēg soḡek lob puvin teka teka.’

Huk sēn sevo vu yi agi, og yiḵ nebē huk sēn Amaḡ vo vu sa in bē sa ḡegin mehōnon lo. ²⁸Lob sēḵ bo betuheng Majelēē vu yi, ²⁹om nabē mehōti nenga neggēp, og gengō ḡaḡek sēn Anon Vabuung nēr vu Kerisi-yi-alam agi megero!”

Yesu Nēr Ḡaḡek Raḵ Kerisi-yi-alam Vu Sardis

3 ¹“Log kwevu ḡaḡek na vu Kerisi-yi-alam sēn denedo Sardis agu hir angēr nabē:

Mehō sēn ḵo Anutu yi nḡaahur nivesa nemadvahi-bevidek-luu, gejom betuheng nemadvahi-bevidek-luu loḵ nema lo vonḡ ḡaḡek sēnē yōk vu hong bē: Seraḵ nḡaa pin sēn ḡenevonḡ lo ni. Denenēr hong bē: ‘Kerisi-yi-alam yu ti sēnē nedo mala-tumsēn’, rēḵ ma gegetu heljēng raḵ. ²Om kwedi jaḵ bemalam natum! Hong aggata pin sēn nahēn neggēp bevongin nadiiḵ na lo, og ḡebo ḡadu doḵ. In nḡaa pin sēn ḡenevonḡ lo, og sa su halē ti meneggēp nirōp rot vu sa Anutu mala rē. ³Wirek gengō Bengō Nivesa sēnē, lob ḡeḵo yōk vu hong ḡgovek ya los kwam vesa. Om kwam bo nah ḡokin megenajom ḡaḡek saga ahon beḡegwērin hong. Nabē su kwedi malam natum rē, og sa hevongin natōḵ nōk vu hong nabē alam sēn deneyōk hodeḵ lo, log

hong rēk dugin buk sēn sēk natōk nōk vu hong lo. ⁴Rēk mu hong alam Sardis la, og yō denahēn denedo gesu denevong behir tob ningōhek neraḱ rē. Om sir sēnē rēk dejōp tob veroo mewis behe los ana doḱ ti, in sir alam yohvu.

⁵Nabē mehōti kesuu ngāa maggin los ngāa nipaya pin, og sēk jōp tob veroo nabē sēnē doḱ yi, log sa su rēk jesōō arē na doḱ ḱapiya-mala-tumsēn-yi rē. Gaḱ sēk nanēr arē rangah jaḱ Amaḱ losho yi angēr lo malaj. ⁶Om nabē mehōti nenga neggēp, og genḱo ḱaḱek sēn Anon Vabuung nēr vu Kerisi-yi-alam agi megero!”

Yesu Nēr ḱaḱek Raḱ Kerisi-yi-alam Vu Piladelpia

⁷“Log kwevu ḱaḱek na vu Kerisi-yi-alam vu Piladelpia hir angēr nabē:

Mehō vabuung soḱek, sēn nevonḱ yoh vu yi ḱaḱek besu netetuhin rē lo, neḱin Davit yi kii sēn Yerusalem mewis yi lo. Lob netahinin repinḱ, gemehōti su yoh vu bē behii nah rē. Log nevehii repinḱ, lob mehōti su yoh vu bē tahinin gökin rē. Mehō sēnē vonḱ ḱaḱek yōk vu hong bē:

⁸Seraḱ ngāa pin sēn ḱenevonḱ lo ni. Om gwelē rē. Sa hebē veluung avi meggēp netōk loḱ malam, lob mehōti su yoh vu bē rēk behii nah rē. Seraḱ ni bē nim wēēk teka mu, rēk ḱenesepa loḱ sa ḱaḱek, gesu ḱenelah sarēḱ vun rē. ⁹Log ḱeraḱ alam sēn Satan yi alam sir agi nij bē denenēr sir bē sireḱ alam Yuda. Rēk mu ma! Sir su Yuda rē. Gaḱ sir alam ḱaḱek tetuhinsēn. Om gwenḱo rē! Sēk ḱevonḱ balam saga nam depetev medegēp doḱ malam, log dejaḱ ni nabē sahēḱ neving hong.

¹⁰Nḱo ḱenesepa loḱ sa ḱaḱek, lob nḱo ḱenare niwēēk in ngāa maggin pin sēn netōk vu hong lo. Nebē saga, om senḱo rēk malaḱin hong rot, lob seggisēn sēn rēk berup beseggi alam pin noh vu dob pin lo su rēk natōk vu hong rē. ¹¹Sēk natōk nōk vu hong pevis. Om ngāa sēn ḱeḱo vorot lo, og nḱo pasanḱ ḱenapiiḱ vu niwēēk. In tum rēk degeḱo hong madub-kesuusēn-yi vēr medebo vu mehō ngwē.

¹²Nabē mehōti kesuu ngāa maggin los ngāa nipaya pin, og sēk barah yi nabē mudeng in ḱadu sa Anutu yi dub vabuung ahon. Lob su rēk gevuu dub vabuung gegeto menah dobnē gökin rē. Gaḱ rēk nama verōk yi. Sēk ḱevu sa Anutu arē jaḱ yi, los sa ḱevu sa Anutu yi nyēḱ arē jaḱ yi. Nyēḱ bōp sagi og yiḱ Yerusalem mewis sēn sa Anutu rēk gevonḱ megevuu yaḱek geduḱ nam lo. Log sēk ḱevu senḱo arēḱ mewis jaḱ yi geving. ¹³Om nabē mehōti nenga neggēp, og genḱo ḱaḱek sēn Anon Vabuung nēr vu Kerisi-yi-alam agi megero!”

Yesu Nēr ḱaḱek Raḱ Kerisi-yi-alam Vu Laodisea

¹⁴“Log kwevu ḱaḱek na vu Kerisi-yi-alam vu Laodisea hir angēr nabē:

Mehō ḱaḱek anon degwa sēn nenēr Anutu yi ḱaḱek pin nirōp los nenēr ḱaḱek yōnon mu yoh vu buk pin lo vonḱ ḱaḱek sēnē yōk vu

hong. Nġaa pin sĕn Anutu tung lo degwa yi, benĕr bĕ: ¹⁵Seraĵ nġaa pin sĕn ġenevong lo ni. Seraĵ nim bĕ su ayom nikul^a rĕ, gesu ayom niĵerus rĕ. Gaĵ bĕ mĕm ngo ġemedo nikul ma ġemedo niĵerus los dahis og mĕm! ¹⁶Rĕĵ ma ġeġenedo vuheng atov, geyiĵ ayom niĵerus mahen teka mu. Gaĵ su ayom niĵerus rot rĕ, gesu ayom nikul rot rĕ. Om sĕĵ namuteĵ hong nom in avig. ¹⁷Log ġenenĕr nebĕ sĕnĕ, ‘Sa monĕ nġahiseĵĕ, gesa nġaa nġaa nġahiseĵĕ nedo. Sa su naraĵ vu in nġaa ti rĕ.’ Rĕĵ mu ma, ġeġenedo paya verōĵ yi, beyoh vu bĕ alam kwaj paya in hong. Ġeraĵ vu in nġaanon rot, ġemalam ĵenod, ġeġenedo ahĕm tōĵsĕn, ġengō ġenedo duĵ duĵ in hong. ¹⁸Nebĕ saga, om sebo kwa sĕnĕ vu hong: Maĵ mĕm ġebaĵo goor sĕn nengwah gga lob tu mewis bemalanġeri raĵ lo vu sa, lob mĕm rĕĵ ġeġorek nġaanon-yaġek-yi. Log ġebaĵo tob veroo vu sa in kwebu navim jaĵ, in su ahĕm natōĵ vu alam benim namum. Ġeġebaĵo marasin vu sa in gwetung doĵ malam, in malam natum begwelĕ nyĕġ. ¹⁹Nabĕ saġĕġ neving alam, og sa navo ġaġek raĵ sir benesesor hir aggata. Om kwam bo hong beġegwĕrin hong yōnon. ²⁰Gwelĕ! Sa nare bayeġ neraĵ ġenavoseĵ, om nabĕ mehōti ġengō sayeġ betateĵin ayo, og sĕĵ doĵ na vu yi bemedo ġeving yi. Lob sĕĵ ġa nos ġeving yi, gega nos ġeving sa.

²¹Nabĕ mehōti kesuu nġaa maggin los nġaa nipaya pin, og sĕĵ ngoġekin yi bemedo ġeving sa jaĵ sa sĕa-los-arĕ, nabĕ sĕn sa ĵesuu nġaa maggin los nġaa nipaya pin wirek, lob sa nado ving Amaġ raĵ yi sĕa-los-arĕ agi. ²²Om nabĕ mehōti nenga negġĕp, og ġengō ġaġek sĕn Anon Vabuung nĕr vu Kerisi-yi-alam agi meġero!”

Denedudeĵ Vu Anutu Vu Yaġek

4 ¹Sĕnĕ ggovek, log sa halĕ veluung avi ti ggĕp netōĵ vu yaġek. Lob mehōti sĕn sa hanġo aye wirek nebĕ avuuk nesu lo nĕr vu sa ggōkin bĕ, “Ġejaĵ nam vavunĕ sĕnĕ rĕ, loĵ mĕm sĕĵ tato nġaa pin sĕn rĕĵ natōĵ nam vu tamusĕn lo vu hong.” ²Lob Anon Vabuung verup ggĕrin sa niwĕĕk avuti, lob sa halĕ sĕa-los-arĕ ti nedo yaġek, lob Mehō lo raĵ nedo sĕa sĕnĕ. ³Sa halĕ Mehō sĕn nedo raĵ sĕa agi ni nebĕ ġelōng sekwahek veroo malanġeri los ġelōng kōĵ rubi, log marubggii ti varah tetup loĵ yi sĕa, lob sa halĕ ġemedo nepelibin nebĕ ġelōng nimewis emeral. ⁴Log sĕa-los-arĕ mehōdahis-bevidek-lubeluu nedo tetup loĵ sĕa-los-arĕ bōp sĕnĕ, lob alam gġev mehōdahis-bevidek-lubeluu raĵ denedo sĕa sagi. Gġev lo sĕnĕ derōp tob veroo, gedetung madub goor raĵ yuj. ⁵Davĕs nevĕr raĵ sĕa-los-arĕ sĕnĕ meneĵġh ya, log dedun neraĵ, gevaĵuvek netetap. Log

^a 3:15 Sĕn nĕr bĕ ayoĵ su nikul gesu niĵerus rĕ lo, og nĕr bĕ su denelĕĕin Kerisi ya yōnon rĕ, gesu denepiĵ vu yi yōnon rĕ, gaĵ denedo vuheng atov.

detaggi dee nemadvahi-bevidek-luu mevare denetum loḵ sĕa sĕnĕ mala. Nengwah sĕnĕ og yiḵ Anutu yi nḡaahur nivesa nemadvahi-bevidek-luu. ⁶Log nḡaa ti nebĕ loo benedo loḵ sĕa-los-arĕ sĕnĕ mala. Ni nebĕ garas malangeri soḡek sĕn denenĕr arĕ nebĕ kristel lo bemala rangah rot.

Log nḡaa lubeluu denedo malaj-tumsĕn medenedo loḵ vuheng, lob detetup loḵ sĕa-los-arĕ sĕnĕ medenare, gemalaj ḡahis nḡahiseḵĕ vunin malaj los yuj gemu. ⁷Nḡaa sĕn nedo mala-tumsĕn netu muḡinsĕn ni nebĕ reggu bōp layon. Log nḡaa sĕn netu luu ni nebĕ burmakau maluh bōp ti. Log nḡaa sĕn netu lōo mala nebĕ mehōnon. Log nḡaa netu lubeluu ni nebĕ tuḡ bōpata sĕn nevĕĕng vavunĕ lo. ⁸Nḡaa lubeluu sĕn denedo malaj vesa lo banisej nemadvahi bevidek ti ti yoh vu sir. Log malaj ḡahis nḡahiseḵĕ nedo ḡḡĕrin anoj pin gebanisej pin ving. Lob denevonḡ raro buk gerangah bĕ:

“Niwĕĕk pin negḡĕp vu Mehōbōp Anutu. Yi mehō vabuung, yi mehō vabuung, yi mehō vabuung. Yō nedo wirek, benedo ḡwĕbeng, gerĕḵ nam.”

Gesu denesewah rĕ. ⁹Nḡaa la sĕn denedo malaj-tumsĕn agi, denenĕr Mehō sĕn nedo raḵ sĕa-los-arĕ benedo mala-tumsĕn degwata los degwata lo rangah. Log deneḵo arĕ raḵ, gedeneḡisek in yi, gayoj netee yi vu yi. Log yoh vu buk, og yiḵ nḡaa lubeluu sĕn denedo malaj-tumsĕn agi denevonḡ raro nebĕ sĕnĕ. ¹⁰Lob alam ggev mehōdahis-bevidek-lubeluu sĕn denepetev medenegḡĕp loḵ Mehō sĕn nedo raḵ sĕa lo mala medeneḵo yi raḵ. In Mehō sĕnĕ nedo degwata los degwata. ¹¹Log denetĕ hir madub goor ya meto nedo loḵ mala, gedenenĕr bĕ:

“Oo Mehōbōp, he Anutu hong.

Ḡeyoh vu rot bĕ alam pin denanĕr nim wĕĕk rangah,
los degeḵo arĕm jaḵ,
gedegurek nim wĕĕk babu.

In nḡo ḡetunḡ nḡaa pin.

Nḡo ḡetunḡ nḡaa yoh vu kwam,
lob anon raḵ,
lob nḡaa pin sagi nedo rot begwĕbeng.”

Jon Lĕ Ḷapiya Ti Sĕn Dejegwi Raḵ Ḷele Niḡegwi* Bemir Rot

5 ¹Log sa halĕ Mehō sĕn nedo raḵ sĕa-los-arĕ lo jom Ḷapiya ti loḵ nema vesa, beḡaḡek negḡĕp raḵ vahi vahi. Log devevir bedemir raḵ Ḷele niḡegwi* loḵ len nemadvahi-bevidek-luu, beḶanaḵ raḵ negḡĕp Ḷele niḡegwi*. ²Log sa halĕ angĕr los niwĕĕk ti genetahi bōpata bĕ, “Mehō re yō nivesa rot, beyoh vu bĕ napuvin Ḷele niḡegwi* in Ḷapiya sĕn agi geḡepuh-a?” ³Rĕḵ mehō ti su nivesa menedo yaḡek, ma nedo dob, ma nedo dob ḡebinĕ, in bĕ ḡepuh Ḷapiya sĕnĕ benatevin rĕ. ⁴Sa halĕ gesu detōḵ vu mehōti beyoh vu bĕ ḡepuh Ḷapiya sĕnĕ genatevin rĕ. Lob sayoḡ

maggin besesu rot. ⁵Rëḵ ggev ti nër vu sa bē, “Su ḡengu! Gaḵ ḡwengō rē! Reggu bōp layon sēn yi degwa vu Yuda geverup loḵ Davit-yi-mewis nebē sēn meḡen neggol loḵ ḵele degwa lo nedo. Mehōti sēnē kesuu Satan los ḡгаа dob yi pin. Om yi sēnē yoh vu bē rēḵ napuvin ḵele niḵegwi* nemadvahi-bevidek-luu sagi na in ḵapiya sēnē geḡepuh.”

Jon Lē Sipsip Nalu

⁶Log sa halē Sipsip Nalu ti nare, rēḵ ni nebē sēn desis mediik tu seriveng. Nare loḵ sēa-los-arē sēnē ḡengaa lubeluu sēn denedo malaj-tumsēn agi losho alam ggev lo vuheng atov. Vis nemadvahi-bevidek-luu, ḡemala ḡahis nemadvahi-bevidek-luu. Mala ḡahis sagi og yiḵ Anutu yi ḡгааhur nivesa nemadvahi-bevidek-luu sēn Anutu vonḡ sir ya meyoh vu dob pin lo. ⁷Lob mēm Sipsip Nalu sēnē ya meḵo ḵapiya sēnē loḵ Mehō sēn nedo raḵ sēa-los-arē lo nema vesa. ⁸Ḷo ḵapiya sēnē ḡgovek ya, log ḡгаа lubeluu sēn denedo malaj-tumsēn agi losho alam ggev mehōdahis-bevidek-lubeluu sēnē depetev medeneggēp loḵ Sipsip Nalu mala. Alam ggev pin deḵo ḡгаа-sengii-yi ni nebē gita, los ḡabum goor yoh vu sir pin. Log kabanḡ reggu nivesa pup ḡabum pin ayoj. Yiḵ sēnēḵ Anutu-yi-alam hir jomraḵsēn. ⁹Log devonḡ raro mewis ti nebē:

“Ḷeyoh vu rot bē ḡweḵo ḵapiya

beḡnapuvin ḵele niḵegwi* sēn negḡerin lo.

In desis honḡ meḡediik tu seriveng,

lob ḡebaḡo mehōnon yom vu Anutu raḵ nim ḵōḵ.

Yōnon, ḡebaḡo alam loḵ mehōnon degwaj pin,

ḡeloḵ ayej ti ti pin,

ḡeloḵ dob ti ti pin.

¹⁰Geḡevonḡ bedetu hil Anutu-yi-alam-deneḵo-seriveng

los detu yi alam-los-bengōj

in denatu ala bedegēin dob.”

Deḵo Sipsip Nalu Arē Raḵ

¹¹Log sa malaḡ yah nelē, lob sa hanḡo angēr ḡahiseḵē rot ayej. Sir ḡahiseḵē rot nebē sēn andet milion (100,000,000) ḡengahiseḵē rot raḵ negḡēp mehōmehō medenare tetup sēa-los-arē sēnē ḡengaa la sēn denedo malaj-tumsēn lo los alam ggev. ¹²Log devonḡ raro bōpata bē:

“Sipsip Nalu sēn desis mediik tu seriveng lo,

yoh vu rot bē ḡeḵo arē bōpata rot,

ḡengaa nivesa vesa pin, ḡekwa nivesa, ḡeniwēēk bōpata.

Yi yō yoh vu rot bē mehōnon pin deḡeḵo arē jaḵ,

ḡedenanēr niwēēk los arē bōpata rangah,

ḡedenapisek in yi.”

¹³Log sa hanḡo ḡгаа aggagga pin sēn Anutu tunḡ lo ayej raḵ ving. Ḷгаа sēn denevēēng ḡḡēp yaḡek babu lo, ḡengaa sēn deneyoh dob lo,

genḡaa sĕn deneggevek dob ḡebinĕ lo, genḡaa sĕn deneggĕp loḡ loo lo, bayej raḡ medenĕr bĕ:

“Mehö sĕn nedo raḡ sĕa-los-arĕ lo luho Sipsip Nalu,
hil ḡaḡo luho arĕj jaḡ na vavunĕ, barĕj böp rot,
genij kapiik los nij wĕĕk ḡĕp degwata los degwata!”

¹⁴Log nḡaa lubeluu sĕn denedo malaj-tumsĕn lo deyoḡekin bĕ, “Yönon!”
Lob alam ḡgev depetev medeneggĕp loḡ luho malaj medenĕḡo arĕj raḡ.

Sipsip Nalu Puvin Ḳele Niḡegwi* Nemadvahi-bevidek-ti Vĕr In Ḳapiya

6 ¹Log sa halĕ Sipsip nalu nejom ḡapiya sĕn ḡele niḡegwi* nemadvahi-bevidek-luu jegwi ahon lo, lob puvin ti ya. Lob sa hanḡo nḡaa sĕn denedo malaj-tumsĕn lo ti vengwĕnḡ, lob aye vonḡ bĕ vaḡuvek tetap, benĕr bĕ, “Ḡenam!” ²Log sa malaḡ yah loḡ pevis besa halĕ hoos veroo ti, lob mehöti sĕn raḡ nedo lo ḡo vasöl. Detunḡ madub ti ni nebĕ madub sĕn denevonḡ vu alam sĕn denevonḡ begö medenekesuu lo raḡ yi. Log ya raḡ, lob vonḡ begö mekesuu, lob yö arĕ in bĕ kesuu begö nḡahiseḡĕ.

³Log Sipsip Nalu puvin ḡele niḡegwi* sĕn netu luu lo, lob sa hanḡo nḡaa sĕn denedo malaj-tumsĕn lo ngwĕ sĕn netu luu lo nĕr bĕ, “Ḡenam!”
⁴Lob hoos ngwĕ verup beniviis ḡöḡ. Lob mehö sĕn raḡ nedo lo ḡo niwĕĕk böpata rot in bĕ ḡeḡo mamer vĕr in alam vu dob gedengis sir vewen vewen medenadiiḡ. Nebĕ sĕnĕ om devo paĕp-yu-anil böpata ti vu yi in bĕ gevonḡ huk sĕnĕ.

⁵Log Sipsip Nalu puvin ḡele niḡegwi* ngwĕ sĕn netu löö lo, lob sa hanḡo nḡaa sĕn denedo malaj-tumsĕn lo ti sĕn netu löö lo nĕr bĕ, “Ḡenam!” Lob sa malaḡ yah loḡ pevis besa halĕ hoos veriik ti. Lob mehö sĕn raḡ nedo lo ḡo nḡaa veviisĕn sĕn hil ḡalĕ maggin jaḡ lo ti loḡ nema. ⁶Lob sa hanḡo ḡaḡek ti yam loḡ nḡaa lubeluu sĕn denedo malaj-tumsĕn aḡi vuheng benĕr bĕ, “Ḡebaḡo alam hir huk jaḡ nos yö meris mu. Gwevonḡ nos wit* dĕḡ mahen teka sĕn noh vu buk timu lo doḡ nah hir huk buk timu yi. Log gwevonḡ nos barli^b dĕḡ mahen teka löö mu doḡ nah hir huk buk timu yi. Rĕḡ mu su ḡebasap wĕl* sĕn denevesi nos raḡ lo los wain!”

⁷Log Sipsip Nalu puvin ḡele niḡegwi* sĕn netu lubeluu lo, lob sa hanḡo nḡaa sĕn denedo malaj-tumsĕn lo ti sĕn netu lubeluu lo nĕr bĕ, “Ḡenam!”

⁸Log sa malaḡ yah, lob sa pevis behalĕ hoos nisangsang ti. Log mehö sĕn raḡ nedo lo arĕ nebĕ Diiḡsĕn. Lob Alam-diiḡsĕn-hir-nyĕḡ ketivin yi beneyam. Lob luho deḡo nij wĕĕk böpata rot yoh vu bĕ debasuh alam vu dob na yu lubeluu bedengis yu ti. Luho rĕḡ dengis sir jaḡ begö medenadiiḡ, gejaḡ meyip, gejaḡ niraḡsĕn aggagga, gejaḡ reggu bemĕn aggagga.

^b 6:6 Nos mahen ti nebĕ padi los wit, rĕḡ mu yö agga ngwĕ teka

⁹Log Sipsip Nalu puvin kele niķegwi* sĕn netu nemadvahi lo, loķ sa halĕ alam heljĕng la anoj nedo Anutu yi jepĕ degwa. Alam sĕnĕ dejom Anutu yi ġaķek ahon niwĕĕk wirek bedenĕnĕr rangah, lob alam sĕn denelĕ sir paya lo desis sir medediik. ¹⁰Lob anoj sĕnĕ denĕr bĕpata ya bĕ, “Oo Mehĕbĕp sĕn ġetu he alamin lo, ġenedo vabuung, gehongġ aggata pin nirĕp rot! Nangĕrek rĕķ mĕm gwevonġ ġaķek vu mehĕnon pin sĕn denedo vu dob aģi beģebo doķ nah he nimin ķķķ vu sir-a?” ¹¹Loķ devo tob veroo ading loķ yah sir ti ti, log denĕr vu sir bĕ, “Ham najom ham ahon bemedo dus teka geving rĕ. Gedengis ham vahi sĕn yik ham nevongġ huk timu lo los ham arimin sĕn Kerisi-yi-alam lo vahi geving nabĕ sĕn desis ham aģi. Balam sĕn Anutu ggooin sir raķ lo pin degovek na rĕ. Loķ mĕm Anutu rĕķ bo doķ nah ham nimin ķķķ.”

¹²Log Sipsip Nalu puvin kele niķegwi* sĕn netu nemadvahi-bevidek-ti lo, lob sa malaģ yah loķ sa halĕ gejemapi bĕpata ggee raķ dob. Log hes ggĕrin yi bemalaķenu raķ nebĕ sĕn tob veriik. Log kwev mala ķķķ loķ los dahis nebĕ hil nid ķķķ. ¹³Log betuheng vu yaģek depelubin medeyam dob nebĕ sĕn sanġ neggee raķ kele banon nerurin to lo. ¹⁴Log yaģek mala maya nebĕ sĕn devevir ķanyĕ in denaduu na. Log ķedu pin los ķedu loo vuheng devuu bej gedesejun medeneya. ¹⁵Log alam-los-bengĕj vu dob los alam bĕp bĕp, galam-begĕ-yi alaj sĕn deneģin sir lo, galam-los-bengĕj ggoreksĕn, galam los nij wĕĕk, galam pin sĕn alaj debaģo sir medetu hir nģaa meris lo, galam pin sĕn yĕ deneģin sir lo, og sir pin devun sir medenedo loķ waaķ jeggin jeggin vu dob ġebinĕ, gedenedo loķ pekĕ len loķ ķedu babuj. ¹⁶Lob denetahi vu ķedu pin los ġelĕng bĕ, “Ham kwedub benam jaķ medo he begwĕrin he in Mehĕ sĕn raķ nedo sĕa-los-arĕ agu luho Sipsip Nalu, in luho ahĕj sengĕn. ¹⁷In luho hir buk bĕpata sĕn ahĕj sengĕn medebo doķ nah nģaa nipaya nyĕvewen lo gwĕbeng tĕķ yam ggovek ya, lob re yoh vu bĕ bare mekesuu nģaa sĕnĕ?”

Anutu Yi Alam Israel 144,000 Rĕķ Demedo

7 ¹Nģaa pin sĕnĕ ggovek, log sa halĕ angĕr lubeluu denare loķ dob nenga lubeluu, bevare denejom dob yi sanġ lubeluu ahon in bĕ su deģevĕ dob, ma deģevĕ loo, ma deģevĕ kele rĕ. ²Log sa halĕ angĕr ngwĕ vu sĕn hes mala neverup lo meraķ meyam. Ko Anutu sĕn nedo mala-tumsĕn lo yi ķanaķ sepa, log tahi ya niwĕĕk vu angĕr lubeluu sĕn deķo niwĕĕk bĕpata rot in debasap dob los loo lo bĕ, ³“Ham su pevis megwevonġ paya vu dob, ma loo geķele lu nģaa rĕ. Gaķ he ġebĕ he Anutu yi ķanaķ jaķ yi hur lo dabaj namuģin rĕ, loķ mĕm ham gwevonġ.” ⁴Log sa hanġo alam sĕn deneķo ķanaķ raķ dabaj lo bĕ sir 144,000 deyam vu alam Israel degwaj pin.

⁵ Sir 12,000 vu Yuda yi mewis,
log sir 12,000 vu Ruben yi mewis,

log sir 12,000 vu Gat yi mewis,
 6 log 12,000 vu Aser yi mewis,
 log sir 12,000 vu Naptali yi mewis,
 log sir 12,000 vu Manase yi mewis,
 7 log sir 12,000 vu Simeon yi mewis,
 log 12,000 vu Levi* yi mewis,
 log sir 12,000 vu Isakar yi mewis,
 8 log 12,000 vu Sebulun yi mewis,
 log sir 12,000 vu Yosep yi mewis,
 log sir 12,000 vu Benyamin yi mewis.
 Besir pin deko Anutu yi kanak rak dabaj.

Alam Yu Böpata Rot Dejom Rak Vu Anutu

9 Ngaa pin sënë ggovek, log sa malağ yah. Lob sa halë alam ngahisekë rot desupin sir medenedo, rëk mu mehöti su yoh vu bë natevin sir rë. Alam sënë deyam vu mehönon pin, gedeyam vu dob pin, gevu mehönon degwaj ti ti lo pin, gevu ayej agga ti ti lo pin. Beyam denare säa-los-arë mala ggëp Sipsip Nalu mala. Deröp tob veroo adingsekë, gedeko kapah bëk ris loğ nemaj, 10 gedereseeh rur bë:

“Hil gaço Anutu sën nedo rak säa-los-arë lo luho Sipsip Nalu arëj jak.

In luho deko hil yom lob gwëbeng hil nado nivesa!”

11 Log angër pin denare tetup säa-los-arë los alam ggev losho ngaa lubeluu sën denedo malaj-tumsën lo ving. Lob depetev medeneggëp loğ luho malaj bedebë dabaj rak dob gedeneko Anutu arë rak 12 medenenër bë:

“Yönon rot!

Hil gaço hil Anutu arë jak,

behil nanër niwëek los arë böpata rangah!

Kwa nivesa pin neggëp vu yi,

lob hil kwad vesa vu yi behaço arë rak!

Arë böpata rot geyi Mehö niwëek ata,

gengaa pin sënë yö neggëp vu yi degwata los degwata!

Yönon rot!”

Alam Sën Hir Nivanë Maya Gwëbeng

13 Lob ggev ti loğ tepëk vu sa bë, “Alam sën deröp tob veroo agi mak sir re lo? Deyam vu tena?” 14 Loğ senër yah vu yi nebë sënë bë, “Sa Mehöböp, sağ duğin. Gağ mu mëm hong mu ngo gerağ ni.” Loğ nër yom ggökin vu sa bë, “Alam sënë deko maggin los vanë böpata rëk denare nij wëek, om deripek hir tob loğ Sipsip Nalu niğok beveroo rak. 15 Nebë sënë, om sën denare Anutu yi säa-los-arë mala.

Lob denevong tavë vu yi buk gerangah loğ yi dub vabuung.

Gemehö sën nedo raḵ sĕa-los-arĕ agi yō ti rĕḵ medo geving sir megeḡin sir.

16 Su rĕḵ denadiikahĕj nah gökin rĕ,
gesu rĕḵ ayoj bev in bĕl nah gökin rĕ.

Hes su rĕḵ beek doḵ navij rĕ,
genḡaa ti su rĕḵ bev jaḵ navij rĕ.

17 In Sipsip Nalu sën nedo raḵ sĕa-los-arĕ lo rĕḵ natu hir mehō sën malain sir,

begeḵo sir na bĕl veyĕ bedenatum bĕl mala-tumsĕn-yi.

Log Anutu rĕḵ jevu malaj bĕl,
gesu rĕḵ dengu nah gökin rĕ.”

Sipsip Nalu Puvin Ḷele Niḵegwi* Sĕn Netu Nemadvahi-bevidek-luu

8 ¹Log Sipsip Nalu puvin Ḷele niḵegwi* sĕn netu nemadvahi bevidek luu lo, lob nḡaa pin vu yaḡek deduj ma gesu denevengwĕḡ rĕ yoh vu awa nyĕḡelĕ ma nḡaa ti. ²Ggovek loḵ sa halĕ angĕr nemadvahi-bevidek-luu denare ggĕp Anutu mala, gedeneḵo avuuk nemadvahi-bevidek-luu loḵ nemaj yoh vu sir.

³Log angĕr ti verup nare loḵ Anutu yi jepō degwa. Lob ḵo ḡabum goor gedevo kabanḡ ḡahiseḵĕ vu yi in besĭ seriveng bereggu nivesa berup na tagwaveḵ doḵ Anutu-yi-alam pin hir jomraḵsĕn. Besĭ seriveng jaḵ Anutu yi jepō sĕn desemu raḵ goor yō meris menare loḵ Anutu yi sĕa-los-arĕ mala lo, in reggu na. ⁴Lob kabanḡ aru reggu nivesa sĕnĕ los Anutu-yi-alam hir jomraḵsĕn pin devo sir vĕr in angĕr nema, gedeya vavunĕ beya deverup Anutu mala. ⁵Loḵ angĕr ḵo ḡabum-arureggu-nivesa-yi beḵo nengwah sĕn ggĕp neleleḵ lo vu jepō bepup ḡabum, log tĕ luḵ ya dob. Log pevis bevaḵuvek tetap bededun raḵ, lob davĕs vĕr meya, log jemapi ggee.

Angĕr Lubeluu Devĕ Avuuk

⁶Lob angĕr nemadvahi-bevidek-luu sĕn deḵo avuuk nemadvahi-bevidek-luu lo dero sir in bĕ degevē. ⁷Lob angĕr muḡinsĕn vĕ yi avuuk, lob hob lulanon los nengwah sarōmin yi ving ḵōḵ bekeseh luḵ ya dob. Lob devo den loḵ dob los ḵele ya yu löö, lob nengwah gga dob yu ti, geḵele yu ti. Log vos ris ni mewis pin, og nengwah gga ving.

⁸Log angĕr netu luu vĕ yi avuuk lob nengwah böp ti nebĕ sĕn ḵedu böp ti tum loḵ, beya meto meluḵ ya loo, lob vasuh loo ya löö. Ti ḵōḵ raḵ nebĕ mehōnon nij ḵōḵ geluu denedo nivesa. ⁹Lob nḡaa malaj vesa pin sĕn deneggĕp loḵ loo ḵōḵ agi dediik geyu luu denedo nivesa. Log yaḡ pin ving nebĕ saga, yu ti ya devonḡ paya geloo rehōö sir, geyu luu denedo nivesa.

¹⁰Log angĕr sĕn netu löö lo vĕ yi avuuk, lob betuheng böpata ti tum loḵ meluḵ vu yaḡek meya betum nebĕ dee sĕn denetaggi lo, bevĕs meya. Lob vasuh bĕl pin vu dob ya yu löö. Vĕs meto meluḵ ya bĕl ata los bĕl

veyë yu ti lob vong paya vu, geyu luu nahën denedo nivesa. ¹¹Denenër betuheng sënë arë nebë Marasin Nimengëës, lob bël yu ti sagi ni mengëës raq. Lob alam ngahisekë sën denenum bël agi, og sis sir medediik ya.

¹²Log angër sën netu lubeluu lo vë yi avuuk, lob hes los kwev, gebetuheng pin devasuh sir ya len löö löö. Lob lej ti ti malaj kënu loq yoh vu sir gelej luu luu netum. Log devo den loq rangah ya löö ving. Lob len ti mala vahis loq ya verök yi gelen luu og rangah. Log buk len ti yik mala vahis loq nebë saga ving, gelen luu og betuheng los kwev denetum.

¹³Log sa halë tuğ böpata ti nevëng menyoh yağek babu. Lob sa hanğo ngeek bë, “Wöp-o! Wöp-o! Wöp-o! Gëpin alam sën denedo dob agi! In angër löö denahën bedenevongin bë degevë avuuk gemëm maggin natök nam vu mehönon!”

Angër Netu Nemadvahi Vë Avuuk

9 ¹Angër netu nemadvahi vë yi avuuk, lob sa halë gebetuheng ti kehulek vu yağek metök meyam dob. Lob devo kii asoreng böpata sën adingsekë rot lo yu vu yi. ²Tahinin asoreng sënë, lob aru raq verup nebë sën nengwah böpata ti aru. Lob aru sën raq verup asoreng agi bom hes los nyëğ bemala vahis loq. ³Lob gab ngahisekë nebë sepaak devo sir vër in aru sënë gedeluk ya dob. Lob nij wëek nebë veveeyağek böp nij wëek medenevong rii raq mehönon. ⁴Rëk deko gägek bë su debasap vos ris ma nğaa nimewis aggagga sën nekip vu dob agi, ma kele ti rë. Gaq mëm dekevoh alam sën Anutu yi kanaq su neggëp raq dabaj rë lo na, ⁵gedebo vanë vu sir nabë sën veveeyağek böp. Denegga mehönon medenevo vanë vu sir lo noh vu kwev nemadvahi, rëk mu su dengis mehönon medenadiik. ⁶Doq buk sënë og mehönon rëk desero aggata diiksën yi, rëk nama gesu rëk denatök jaq rë. Rëk ahëj geving nabë denadiik, rëk mu diiksën rëk beya in sir.

⁷Sa halë sepaak lo nij nebë hoos sën denero in bë na degevong begö jaq lo. Log detung nğaa ti nebë madub goor raq yuj, log malaj nebë mehönon malaj. ⁸Log yuj belek ading nebë avëh yuj, genevuj nebë reggu böp layon nevuj. ⁹Log devanuh aën ahë petes ggërin newaj nebë kelenavi, gebanisej nekelö böpata nebë sën hoos denedadii karis ngahisekë medeneserög medeneya begö lo. ¹⁰Log husej nebë veveeyağek hus. Lob hir begö sën degelu mehönon jaq lo neggëp husej, om rëk degelu mehönon jaq noh vu kwev nemadvahi benavij gesang böpata. ¹¹Hir mehö-los-bengö og yik angër sën neğin asoreng sën luk meya rot gahë degwa ma lo. Denenër angër sënë arë loq Hibru ayej bë Abadon, geGrik ayej nebë Apolyon. Log hil pekwë doq ayed nabë Mehö-kevohsën-nğaa-pin.

¹²Maggin böp muğinsën yi ggovek ya, geham gwengö rë! Maggin luu nahën neggëp bevongin natök nam.

Angër Netu Videk-ti Vë Avuuk

¹³Log angër netu videk-ti vë yi avuuk, lob sa hanğo mehöti aye yam loq vis lubeluu sën denedo jepö goor nyëketu lubeluu benedo loq Anutu

mala lo. ¹⁴Benër yam vu angër sën nejom avuuk netu videk-ti lo bë, “Kwevelekin angër lubeluu sën deduu sir raḡ sëng medenedo bël ata Yupretis lo vër medena.” ¹⁵Lob kevelekin angër lubeluu sënë vër in bë na debasuh mehõnon na yu löö, lob dengis yu ti medenadiik. Detung angër lo sënë wirek, bemedo denegin hes mala sënë los buk sënë, gekwev sënë, geyik ta sënë, in bë degevonḡ hir huk sënë. ¹⁶Lob sa hanḡo bë hir alam-begõ-yi sën deneraḡ hoos lo sir yoh vu 200 milion. ¹⁷Lob sa niḡ nebë sën sa pesep behalë hoos lo sënë los alam sën deneraḡ lo. Deröp nḡaa nebë ḡelenavi ggërin newaj, benikõḡ nebë nengwah leleksën, geniraru nebë yaḡek, genisanḡsanḡ nebë ahok kedë. Geyuj nebë reggu böp layon. Lob nengwah daggen los aru, geḡelõnḡ salpa* sën netum lo, raḡ verup avij begelu yi meya. ¹⁸Lob desis mehõnon sën devasuh raḡ yu löö lo yu ti raḡ nḡaa nipaya löö sënë medediik. Yiḡ nengwah daggen los aru ga, ḡelõnḡ salpa* sën tum beraḡ deverup hoos avij lo. ¹⁹Hoos sënë nij wëek neggëp ggëp avij los husej. Husej nebë nyël geyuj neggëp medenegga mehõnon raḡ. ²⁰Rëḡ mu mehõnon vahi pin sën su dediik raḡ nḡaa nipaya löö agi rë lo, og su deggërin sir bederuu demij vu nḡaa sën denesemu raḡ nemaj lo rë. Yõnon, su denevuu sën denedudeḡ vu memõ los anutu-kuungsën sën yõ denesemu raḡ goor los seriva, gebraas los ḡelõnḡ, geḡele lo rë. Nḡaa sënë su deyoh vu bë degelë nyëḡ los degenḡo ḡaḡek, gedena rë. ²¹Log mehõnon vahi sënë denesis mehõ la medenediik, gedenevonḡ parahek, gedenevonḡ baggëb, gedeneḡgodeḡ nḡaa jeggjin jeggjin, rëḡ su deggërin sir mederuu demij vu nḡaa sënë ving rë.

Angër Vo Ḳapiya MeJon Gga

10 ¹Sënë ggovek, log sa halë angër niwëek ata ti luḡ vu yaḡek meyam. Bom yi loḡ beggob, gemarubggii buu loḡ yu. Log mala netum nebë hes, gevaha netum nebë mudeng sën nengwah gga bemedo netum raḡ lo. ²Jom ḡapiya mahen teka loḡ nema, lob puh yi beneggëp. Log varah vaha vesa raḡ loo gevaha ḡëj nare raḡ dob. ³Log vonḡ aye böpata nebë sën reggu böp layon nengeeḡ lo, log vaḡuvek nemadvahi-bevidek-luu detetap bedevengwëḡ loḡ yõ ayej. ⁴Vaḡuvek nemadvahi-bevidek-luu sënë devengwëḡ ggovek, lob sa hevõnḡin bë ḡevu ayej sënë. Rëḡ sa hanḡo mehõti nër aye yam vu yaḡek bë, “Vaḡuvek nemadvahi-bevidek-luu sën detetap lo hir ḡaḡek, og ḡenajom ahon meyo ḡëp doḡ yum mu, gaḡ su ḡekwevu!”

⁵Log angër sën sa halë genare raḡ loo los dob lo, varah nema vesa raḡ ya yaḡek, ⁶genër yõnon vavunë raḡ Anutu sën nedo mala-tumsën degwata los degwata lo arë. Yiḡ Anutu sënë sën tunḡ yaḡek los nḡaa pin sën denedo loḡ lo, getunḡ dob los nḡaa pin sën denedo loḡ lo, getunḡ loo los nḡaa pin sën deneggëp loḡ lo. Log angër nër bë, “Buk vonḡin govek na pehi sënë. Anutu su rëḡ ḡëgin nah ḡõkin rë. ⁷Gaḡ nabë angër netu

nemadvahi-bevidek-luu gevë avuuk jaḵ gëp hus baye jaḵ, og Anutu rëḵ gevongḵ beyi nḡaa sën neggëp vunsën wirek lo anon jaḵ. Nabë sën nër loḵ Bengö Nivesa sën vo vu yi hur-denenër-ḡaḡek-rangahsën lo wirek lo.”

⁸Log mehö sën aye yam vu yaḡek mesa hanḡo lo, nër vu sa ggökin bë, “Gena gweḡo ḡapiya sën yö puh yi meneggëp loḵ angër sën nare raḵ loo los dob lo nema.” ⁹Lob seya vu angër mesenër vu bë, “Ḡebo ḡapiya mahen teka saga vu sa.” Loḵ nër vu sa bë, “Gweḡo nöḵ beḡegwa. Saga rëḵ nengën rot vu avim nabë beggoh. Rëḵ mu ahëm ḡevus og rëḵ mengëës vu.” ¹⁰Angër nër ggovek, log sa haḡo ḡapiya mahen teka sënë vër loḵ nema beha. Lob nengën rot loḵ saviḡ nebë beggoh. Loḵ tum sa henḡon ya, lob nimenḡëës rot vu saḡëḡ ḡevus.

¹¹Lob denër vu sa bë, “Genanër Anutu yi ḡaḡek rangah nah gökin jaḵ nḡaa sën rëḵ natöḵ vu alam nḡahiseḡë vu dob nḡahiseḡë, ḡayeḡ nḡahiseḡë, gevu alam-los-bengöḡ nḡahiseḡë geving lo.”

Mehö Luu Denër Ḡaḡek

11 ¹Devo nḡesinḡ ti ni nebë atohenḡ vu sa in bë sa tahöö nḡaa jaḵ, gedenër vu sa bë, “Kwedi ḡetahöö Anutu yi dub-vabuung-böp ayo vabuung los jepö, ḡegenatevin alam sën denesupin sir loḵ lo geving. ²Rëḵ mu dub-vabuung-böp yi telig sën neyom dobnë lo, og su ḡetahöö, ḡaḵ gwevuu menök ḡëp. In telig saḡaḵ alam dahis hir nḡaa, om rëḵ debarah vahaj doḵ nyëḡ vabuung böp Yerusalem na menoh vu kwev mehödahis-luu-bevidek-luu. ³Lob sëḡ bo niwëëḡ böpata rot vu mehö luu, ḡeḡevongḡ luho na denanër sa ḡaḡek rangah. Luho rëḵ degevehḡ bëëḡ nabë tob, in detato vu alam nabë degërin sir nah vu Anutu log denanër sa ḡaḡek rangah noh vu buk sën 1,260 agi.”

⁴Luho nebë ḡele oliv* vaha luu. Log luho nebë ram luu bedenare loḵ alam pin vu dob hir Mehöböp mala. ⁵Nabë mehö la degevonḡin nabë degevonḡ paya vu luho, og nengwah rëḵ jaḵ berup luho avij bega sir sën denelë luho paya lo. Yönon rot, mehöti bë gevonḡin nabë kevoh luho na, og rëḵ nadiiḡ jaḵ nḡaa sënë. ⁶Luho nij wëëḡ böpata rot neggëp beyoh vu bë degërin yaḡek ḡehob nama noh vu buk sën luho denanër Anutu yi ḡaḡek rangah lo. Log luho nij wëëḡ böpata rot neggëp beyoh vu bë depekwë bël pin natu ḡöḡ nabë mehönon nij ḡöḡ, gedebasap alam vu dob jaḵ nḡaa nipaya aggagga. Noh vu buk pin sën nabë luho kwaj bo nabë degevonḡ lo, og luho deyoh vu bë degevonḡ.

⁷Luho degovek huk sën denanër Anutu yi ḡaḡek rangah agi na, log mëm reggu bemën böpata ti rëḵ vu asoreng sën luḡ ya rot ḡahë degwa ma lo, mejaḡ nam vavunë belööho dengis sir. Lob rëḵ kesuu luho bengis luho beluho denadiiḡ. ⁸Lob luho navij rëḵ doḵ ḡëp nyëḡ böp sën hil nepeggin ḡaḡek raḵ bë Sodom los Ejep lo yi aggata böp. Yiḡ nyëḡ böp saga sën desis luho hir Mehöböp raḵ ḡelepeḡo* loḵ wirek mediiḡ lo.

⁹Alam la rēk vu navij agga ti ti pin, gevu mehōnon degwaj pin, gevu ayej agga ti ti pin, gevu dob pin, berēk degelē luho nij hel gēp noh vu buk löö benyēngelē. Log su rēk dengogekin mehō la bededev luho nij hel rē. ¹⁰Lob alam vu dob sēnē rēk kwaj vesa in luho dediik, lob rēk dedöo gedega nos böp, gedebō kupek nyēmasēn vu sir vewen vewen. In alam-denenēr-gāgek-rangahsēn luu sēnē denevo vanē pangsēn rot vu alam pin vu dob wirek.

¹¹Lob buk löö benyēngelē ggovek ya, loḵ Anutu vonḡ saheng mala-tumsēn-yi loḵ ya luho ayoj. Lob luho dekedī raḵ bedenare. Lob mehōnon sēn delē luho lo ḵenuj verup bedeggōneng böpata rot. ¹²Lob köök niwēēk ti yam vu yaḡek vu luho bedengō bē, “Melu jaḵ nam vavunē sēnē.” Lob beggob ḵo luho meraḵ ya yaḡek galam sēn denesis begō vu luho lo, delē bē luho derāḵ medeya. ¹³Log pevis bejemapi ggee böpata, lob nyēḡ böp saga len ti mala ma, geyiḵ len nemadvahi-bevidek-lubellu nahēn denedo. Lob jemapi sēnē sis alam 7,000 medediik. Galam vahi sēn nahēn denedo vesaj lo deggōneng böpata rot bedeko Anutu sēn yaḡek ala lo arē raḵ.

¹⁴Maggin böp netu luu sēnē ggovek ya. Geham gwengō rē! Buk su rēḵ hus ading rē, gaḵ maggin netu löö yiḵ vonḡin berup pevis.

Angēr Netu Nemadvahi-bevidek-luu Vē Avuuk

¹⁵Log angēr netu nemadvahi-bevidek-luu vē yi avuuk, lob mehō la ayej raḵ vu yaḡek medetahi niwēēk bē:

“Hil Mehōböp tu dob pin hir Mehō-los-bengō ggovek ya,
geyi mehō sēn ggooin raḵ in bē geḵo hil nah lo tu Mehō-los-bengō
ving nebē saga,
berēk medo gēḡin mehōnon pin degwata los degwata!”

¹⁶Lob alam ggev mehōdahis-bevidek-lubellu sēn denedo raḵ hir sēa loḵ Anutu mala lo depetev medeneggēp loḵ Anutu mala bedepeḵa dabaj raḵ dob gedeko yi raḵ niwēēk, ¹⁷medenēr bē:

“Oo Mehōböp Anutu, niwēēk pin neggēp vu hong.
Genedo gwēbeng, gengō genedo yö vu muḡinsēn.
Geḵo nim wēēk böpata ggovek ya,
beḡetu mehōnon pin alaj vorot bemedo genegin sir.

¹⁸Alam dahis pin ahēj sengēn, rēḵ gwēbeng,
og ahēm sengēn töḵ yam rangah ggovek ya.
Log buk sēn alam-diiḵsēn denatōḵ nam rangah megwengō hir gāgek lo yiḵ sēnē.
Gebuk gwēbeng sēnē, sēn ḡebo nivesa nyēvewen vu hong hur
alam-denenēr-gāgek-rangahsēn lo,
gevu hong alam lo,
gevu alam pin sēn deneggōneng gedeneḡḡurek babum lo.
Kē! Sir sēn yuj ading lo, gesir sēn alam meris lo ving.

Buk yam ggovek ya in bē gēkwevoh alam sēn denevasap nḡaa vu dob lo na!”

¹⁹Denēr ggovek, log Anutu yi dub vabuung sēn nedo yaḡek lo tatekin yi, log kerōng-horek-yi nedo rangah loḡ ayo vabuung soḡek. Yiḡ kerōng sagi sēn Anutu joo ḡaḡek vu alam Israel wirek meneggēp loḡ lo. Lob davēs vēr behang meya, log dedun raḡ, lob vaḡuvek tetap gedob lōngin, log hob lulanon lev ata.

Avēh Luho Nḡaa Bōpata Ti Nebē Ḳarob

12 ¹Lob nḡaa tahutahu-yi bōp ti tōḡ yam rangah ggēp yaḡek, nebē sēnē: Avēh ti nedo, berōp hes mala loḡ navi nebē tob geraḡ nare kwev. Log tunḡ betuheng nemadluho-bevidek-luu raḡ yu nebē madub. ²Log nalu loḡ, lob medo nevimeng in bē geko, rēḡ vanē nevev raḡ yi pangśēn rot. ³Log nḡaa tahutahu-yi ngwē tōḡ yam rangah ggēp yaḡek. Nḡaa sagi nebē sēnē: Ḳarob bōpata ti neggēp. Navi kōḡ geyu nemadvahi-bevidek-luu, gevis nemadluho. Lob tunḡ mehō-los-bengō yi madub nemadvahi-bevidek-luu raḡ yu pin. ⁴Log hus sekee betuheng yu ti vu yaḡek betē yam dob. Geyiḡ betuheng yu luu mu nedo yaḡek. Log ḡarob bōpata sēnē ya nare loḡ avēh sēn nevimeng lo mala, in bē geḡo nalu geto lob ga. ⁵Lob avēh ḡo nalu maluh. Hur mahen sagi sēn rēḡ najom aēn dus ti megeḡin mehōnon pin jaḡ lo. Lob avēh ḡo nalu ggovek, lob deḡo raḡ ya vavunē pevis, bedeḡo ya vu Anutu los yi sēa-los-arē, ⁶log avēh sēnē veyā meya nyēḡ-yumeris. Anutu ro yi nyēḡ vu sagu in bē degeḡin yi bedebo nos vu yi noh vu buk 1,260 sagi.

⁷Loḡ begō bōpata verup vu yaḡek. Angēr hir ggev Mikael losho yi angēr vahi devonḡ begō vu ḡarob bōp, om ḡarob bōp losho yi angēr lo denevonḡ begō loḡ yah vu sir. ⁸Rēḡ mu Mikael losho yi angēr dekesuu sir medetii sir ya in yaḡek. ⁹Ḳarob bōpata sēnē luḡ yam dob, yiḡ marub sēn yō neggēp vu nyēdahis lo lob denenēr arē nebē Memō Nipaya, geSatan. Sēn netetuhin mehōnon pin vu dob lo. Detē yi ya dob lob detē yi angēr lo ya ving yi.

¹⁰Lob sa hanḡo mehōti tahi niwēek yam vu yaḡek bē:

“Gwēbeng hil Anutu ḡo hil yom ggovek ya,
geniwēek tōḡ yam rangah ggovek betu mehō-los-bengō in geḡin mehōnon!

Log yi mehō sēn ggooiḡ raḡ in bē geḡo hil nah lo arē bōp raḡ!
In mehō sēn nenēr ḡaḡek raḡ hil arid lo sēn Kerisi-yi-alam sir lo,
nenēr ḡaḡek raḡ sir vu hil Anutu buk gerangah.
Rēḡ gwēbeng angēr lo detē yi ya dob ggovek ya.

¹¹Nḡaa sēn vonḡ bedekesuu yi lo yiḡ raḡ sēn Sipsip Nalu niḡōḡ keseh lo,
log raḡ sēn denenēr Yesu yi ḡaḡek rangah lo,

log raḵ sĕn su kwaj nevo navij pangĕsĕn bĕ demedo nivesa vu dob sĕnĕ rĕ lo.

Su kwaj nevo sir rĕ,

gaḵ bĕ alam dengis sir medenadiiḵ og yiḵ ggovek.

¹² Nebĕ sĕnĕ om ham pin sĕn nedo yaḡek lo, ham kwamin vesa!

Rĕḵ mu ham sĕn nedo dob los loo lo, ham gwĕgin ham!

In maggin bĕpata vongin natōḵ vu ham.

Satan luḵ yōḵ vu ham ggovek ya,

lob ahĕ sengĕn bĕpata rot,

in raḵ ni bĕ yiḵ hen buk hus dus teka mu.”

¹³ Ḷarob bĕpata sĕnĕ lĕ bĕ detĕ yi ya dob, lob tii avĕh sĕn ḵol nalu maluh lo besepa rot. ¹⁴ Rĕḵ mu devo tuḡ banis bĕpata luu vu avĕh sĕnĕ in bĕ gevĕng mena ben nyĕḡ-yumeris, bena medo ading in marub bĕp saga. Gerĕḵ degeḡin yi nivesa in nos vu sagu noh vu nḡbek lĕo benyĕngelĕ saga, (yiḵ buk 1,260 sĕn lo). ¹⁵ Lob marub sĕnĕ mutĕḵ bĕl verup avi bevaar meya nebĕ bĕl ata betamuin avĕh meya. Marub vongin bĕ bĕl geḵo avĕh sĕnĕ na bemala nama. ¹⁶ Rĕḵ dob loḵ vu avĕh bavi tōḵ genḡon bĕl sĕn ḵarob mutĕḵ verup avi lo. ¹⁷⁻¹⁸ Lob ḵarob bĕpata sĕnĕ ahĕ sengĕn rot vu avĕh, lob ya in bĕ gevong begō vu avĕh nalu lo vahi. Sir sĕnĕ denesepa loḵ Anutu yi horek medenetateḵin Yesu yi Bengō Nivesa rangah.

13 ¹ Log yō nare raḵ raggĕr vu loo nenga.

Reggu Bemĕn Bĕp Luu Deverup

Lob sa halĕ reggu bemĕn bĕp ti raḵ verup loo. Yu nemadvahi-bevidek-luu gevis nemadluho. (Vis nebĕ burmakau). Lob alam-los-bengōj hir madub nemadluho nedo raḵ yoh vu vis pin. Log nḡaa la arĕj raḵ neggĕp yu. Arĕj sĕnĕ og ḡaḡek pelĕsĕn aggagga sĕn neraḵ Anutu lo. ² Reggu bemĕn sĕn sa halĕ agi ni nebĕ reggu bĕp lepat, gevaha nebĕ reggu bĕp bĕa vaha, gavi nebĕ reggu bĕp layon avi. Lob ḵarob sĕn lo vo yi niwĕĕk vu reggu bemĕn sĕnĕ. Lob tung yi tu mehō-los-bengō nebĕ yi, lob vo niwĕĕk bĕpata rot vu yi. ³ Lob sa halĕ bĕ reggu bemĕn yu lo ti vong bĕ degelu bebegō niben neggĕp raḵ. Niben bĕpata beyoh vu bĕ nadiiḵ, rĕḵ ma gebegō nyĕ sĕnĕ ggov ya geniben mu neggĕp. Lob alam pin ḵenuj ya in nḡaa sĕnĕ, lob desepa loḵ yi. ⁴ Denepetev medeneggĕp loḵ ḵarob bĕp sĕnĕ lo mala medenĕḵo yi raḵ, in vo yi niwĕĕk vu reggu bemĕn sĕnĕ. Gedenepetev medeneggĕp vu reggu bemĕn sĕnĕ ving, gedenenĕr bĕ, “Maḵ re luho reggu bemĕn sĕnĕ deneggĕp ti? Maḵ re yoh vu bĕ gevong begō mekesuu yi?”

⁵ Rĕḵ Anutu lĕ reggu bemĕm bĕp sĕnĕ mu, geyō medo nevong paang menenĕr pelĕ raḵ yi. Geniwĕĕk bĕpata rot neggĕp in gevong nḡaa pin sĕn kwa nevo lo noh vu kwev mehōdahis-luu-bevidek-luu (yiḵ buk 1,260 sĕn

lo). ⁶Yö avi raḵ benēr pelē raḵ Anutu. Genēr pelē raḵ Anutu arē, genēr pelē raḵ yi dub-vabuung-böp, geraḵ yi alam sēn denedo yaḡek lo. ⁷Lob Anutu lē yi mu, geyö vonḡ begö vu Anutu-yi-alam beniwēek mekesuu sir bedahun sir ya. Log ḵo niwēek böpata rot yoh vu bē natu alam pin, gedob pin, gayej pin, genavij aggagga pin, hir mehō-los-bengö. ⁸Mehōnon pin vu dob sēn su arēj neggēp loḵ ḵapiya vu buk sēn Anutu tung dob rē lo, og rēḵ degeḵo reggu bemēn sēnē jaḵ. Ḵapiya sēnēḵ Sipsip Nalu sēn desis yi mediik wirek lo yi ḵapiya mala-tumsēn-yi. ⁹Mehöti bē nenga neggēp, og genḡo ḡaḡek sēnē nivesa megero!

¹⁰Nabē mehöti arē neggēp bē na ḵarabus, og rēḵ na.

Log nabē mehöti arē neggēp bē dengis yi jaḵ paēp-yu-anil menadiik, og rēḵ dengis yi menadiik.

Om Anutu-yi-alam denajom sir ahon rot medekerē, gayoj na timu vu Kerisi.

¹¹Log sa halē reggu bemēn böp ngwē kedi loḵ dob ḡebinē meraḵ verup. Vis luu nedo raḵ yu nebē sēn sipsip tuveḵ ti, rēḵ nenḡeeḵ aye böp nebē ḵarob böpata ti. ¹²Reggu böp netu luu sēnē tu reggu nipaya muḡinsēn yi hur beḵo yi niwēek böpata pin, benevonḡ bemehōnon los nḡaa-dob-yi pin denēḵo reggu muḡinsēn sēnē raḵ. Yi sēn wirek begö nyē böpata neggēp raḵ yu beyoh vu bē gevonḡ menadiik, rēḵ ma geggov ya in yi lo. ¹³Reggu bemēn ngwē sēn netu luu nevonḡ nḡaa böp aggagga, lob vonḡ nḡaa böp ti nebē sēnē: Vonḡ benengwah luḵ vu yaḡek meyam dob raḵ alam malaj medelē. ¹⁴Rēḵ Anutu lē yi mu, genevonḡ nḡaa böp aggagga ggēp reggu bemēn ngwē muḡinsēn mala, lob netetuhin mehōnon vu dob sēnē raḵ nḡaa böp böp nebē sēnē. Log loḵ ahēj menēr bē desemu reggu bemēn muḡinsēn ḵenu ti in degeḵo arē jaḵ. Reggu bemēn böp sagi sēn paēp-yu-anil sis yi wirek, rēḵ ma genahēn nedo vesa lo. ¹⁵Lob Anutu lē yi mu, gereḡgu bemēn sēn netu luu lo rov saheng loḵ ya reggu bemēn ngwē muḡinsēn ḵenu bevesa loḵ, benevengwēng. Gaḵ nabē mehö la su degeḵo reggu bemēn ngwē muḡinsēn sēnē jaḵ rē, og rēḵ ngis sir medenadiik.

¹⁶Log reggu bemēn sēn netu luu lo nēr, lob debē ḵanaḵ ti raḵ alam pin nemaj vesa ma dabaj. Debē raḵ alam-meris los alam-yuj-ading, galam-ggoreksēn los alam-ḵupeḵ-masēn, galam sēn alaj debaḡo sir tu hir nḡaa meris lo los alam sēn yö denēḡin sir lo. ¹⁷Om nabē mehöti su geḵo reggu bemēn sēnē arē, ma yi ḵanaḵ, jaḵ ḡep yi rē, og su yoh vu bē rēḵ baḡo alam hir nḡaa ti rē. Gesu yoh vu bē alam debaḡo hen nḡaa ti rē. ¹⁸Ḡaḡek sēnē degwa neggēp, om ham sēn los kwamin lo, og ham kwamin bo reggu bemēn yi ḵanaḵ sēnē nivesa mejaḵ ni. In yik ḵanaḵ sēnē og mehōnon ti arē neggēp vunsēn loḵ, lob yik nebē sēnē: 666.

Sir 144,000 Devonḡ Raro Mewis

14 ¹Log sa malaḡ yah, lob sa halē Sipsip Nalu nare raḵ ḵedu Sion*, balam 144,000 denare ving yi. Lob Sipsip Nalu luho Ama arēj

neggëp raḵ sir pin dabaj. ²Log sa hanḡo dedun nivesa yam vu yaḡek. Dedun nebĕ sĕn lubek bĕp nevo dedun, genebĕ sĕn vaḵuvek netetap bededun bĕpata. Sa hanḡo dedun sĕnĕ vonḡ bĕ sĕn sengii aye nivesa, bevonḡ bĕ sĕn alam denesis gita baye nivesa verup. ³Devonḡ raro mewis ti raḵ, raḵ Anutu yi sĕa-los-arĕ mala, geraḵ nḡaa lubeluu sĕn denedo malaj-tumsĕn lo malaj, geraḵ alam ggev malaj. Anutu baḡo alam 144,000 sĕnĕ vu dob yom, lob sir sĕnĕ mu deyoh vu bĕ deḡaḵ raro sĕnĕ ni. Gaḵ alam vahi og su deyoh vu rĕ. ⁴Alam sĕnĕ og yĕ deleḵin sir nivesa medenedo maluh bu gavĕh ma. Alam sĕnĕ medo denesepa Sipsip Nalu medeneya ving yi yoh vu nyĕḡ sĕn neya lo. Anutu ggooin sir raḵ loḵ alam vu dob ayo vuheng gebaḡo sir yom in bĕ denatu alam muḡinsĕn medenatu seriveng vu Anutu, om sĕn ḵo sir yah tu luho Sipsip Nalu yĕ hir nḡaa. ⁵Vu buk sĕn denedo dob lo, og su denenĕr ḡaḡek tetuhinsĕn rĕ, gesu denevonḡ nḡaa ti paya meneggĕp vu sir rĕ.

Angĕr Lĕo Denĕr Ḡaḡek

⁶Log sa halĕ angĕr ti genevĕng meneya yaḡek babu vavunĕ rot. Ḷo Bengĕ Nivesa sĕn neggĕp degwata los degwata lo. Lob yi huk bĕ tateḵin Bengĕ Nivesa sĕnĕ vu alam pin sĕn denedo dob aḡi, genanĕr vu mehĕnon pin sĕn denedo vu dob pin, genavij agga ti ti pin, gayej ti ti pin, gemehĕnon degwaj pin lo. ⁷Tahi niwĕĕk bĕ, “Buk tĕḵ yam ggovok ya in Anutu seggi mehĕnon hir ḡaḡek. Om ham ḡonengin yi gegweḵo arĕ ḡaḵ. Ham gweḵo Mehĕ sĕn tunḡ yaḡek los dob, geloo los bĕl veyĕ pin lo arĕ ḡaḵ.”

⁸Angĕr ngwĕ tamuin ngwĕ muḡinsĕn beyam. Lob angĕr ngwĕ sĕn netu luu aḡi tahi bĕ, “Babulon* bĕp bumeng ya! Bumeng ya! Vonḡ bĕ nyĕḡ bĕp Babulon* vo wain niwĕĕk vu alam vu dob pin medenenum. Vonḡ besir nḡahiseḵĕ desepa loḵ yi baggĕb lu nḡaa bedenevonḡ niwĕĕk ata beggĕrin ayoj.”

⁹Loḵ tum angĕr ti tamuin luho beberup. Lob angĕr netu lĕo sĕnĕ tahi ya niwĕĕk bĕ, “Nabĕ mehĕti nadudeḵ vu reggu bemĕn sĕnĕ ma ḵenu, ma gebĕ yi ḵanaḵ ḡaḵ daba ma nema, ¹⁰og rĕḵ nanum wain ti. Wain sĕnĕ yik Anutu ahĕ sengĕn, rĕḵ mu Anutu su rĕḵ sarĕmin bĕl geving wain sĕnĕ rĕ. Gaḵ yĕ rĕḵ keseh ahĕ sengĕn doḵ kap in bo doḵ nah nipaya nyĕvewen, bemehĕti sĕn lo nanum. Lob rĕḵ geḵo vanĕ nipaya rot ḡaḵ nengwah niḵerus sĕn medo netum raḵ ḡelĕng nisangsang salpa* lo, ḡaḵ angĕr vabuung lo malaj, geḡaḵ Sipsip Nalu mala. ¹¹Lob aru rĕḵ ḡaḵ berup nengwah sĕn nevo vanĕ vu sir aḡi, berĕḵ berup medo mena vavunĕ degwata los degwata. Alam sĕn denēḵo reggu bemĕn los ḵenu raḵ, gedeneḵo yi ḵanaḵ raḵ neggĕp sir lo, og su deyoh vu bĕ rĕḵ desewah rangah los buk rĕ.” ¹²Om Anutu-yi-alam denajom sir ahon medebare niwĕĕk, medesepa doḵ Anutu yi horek, gayoj na timu vu Yesu medemedo.

¹³Log sa hanġo mehōti aye yam vu yaġek menēr bē, “Kwevu ġaġek nabē sēnē: ‘Alam sēn degevonġ geving Mehōbōp loġ denadiiġ lo, og kwaj vesa!’ ” Log Anon Vabuung nēr ving bē, “Yōnon, kwaj vesa in rēġ degevu huk ḡerus ḡerus sēn denevonġ agi na gedesewah. In su rēġ dena meris rē, gaġ nġaa nivesa sēn devonġ lo rēġ na geving sir.”

**Buk Sēn Dengupin Mehōnon In Bē Degeġo
Nyēvewen Doġ Nah Hir Huk Lo**

¹⁴Log sa malaġ yah, lob sa halē beggob veroo ti nedo, lob mehōti rak nedo beggob sēnē vavunē. Ni nebē Mehōnon Nalu, getunġ madub goor rak yu, log kii loġ nema. ¹⁵Log angēr ngwē vu dub-vabuung-bōp sēn nedo yaġek lo meluġ yam. Lob tahi ya niwēek vu mehō sēn rak nedo beggob vavunē lo bē, “Gebo nos jaġ hong paēp babasēn! Nos pin vu dob anon loġ ggovek ya! Om vosēn anon yi buk gwēbeng sēnē!” ¹⁶Lob mehō sēn nedo rak beggob lo jom yi paēp babasēn rak bekesik ya dob, bekesik nos sēn anon loġ vu dob lo.

¹⁷Log tum angēr ngwē luġ vu dub-vabuung-bōp sēn nedo yaġek lo, beġo paēp babasēn nevu malanġeri ti ving. ¹⁸Log angēr ti sēn neġin nengwah rak jepō lo tah yi vēr in jepō beyam. Lob tahi ya niwēek vu angēr sēn ḡo paēp babasēn nevu malanġeri ngwē lo bē, “Gweġo hong paēp babasēn sēn nevu malanġeri rot aga, beġena gwelov wain anon ḡod vu dob, beġengupin bemedo! In anon pin moneġ ggovek ya!” ¹⁹Lob angēr sēnē ḡo yi paēp babasēn rak bekesik ya dob, lob lov wain anon ḡod pin besupin menedo. Lob tē wain anon sēnē luġ ya ġabum ġelōnġ bōpata in napip. Sēnēġ mu Anutu ahē sengēn. ²⁰Lob devaġē wain sēnē loġ ġabum bōpata medepip ggēp nyēġ bōp Yerusalem nenga. Lob mehōnon nij ḡōġ vu ġabum meto meya bevaar meneya ading rot yoh vu 320 kilomita, log vuuġ meraġ verup vavunē bading yoh vu bē genġon hil mehōnon.

**Angēr Nemadvahi-bevidek-luu Deġo Nġaa
Maggin Rot Nemadvahi-bevidek-luu**

15 ¹Log sa halē nġaa bōp ngwē tato yi vu yaġek, lob sa ḡenuġ ya in. Sa halē angēr nemadvahi-bevidek-luu denedo bedēġo nġaa maggin rot sēn rak neggēp hus lo in bē debasap mehōnon beron nemadvahi-bevidek-luu. Nabē nġaa maggin sēnē govek na, og la su rēġ nom berup vu tamusēn ḡōkin rē. Gaġ Anutu ahē sengēn maya verōġ yi rak nġaa maggin rot nemadvahi-bevidek-luu sēnē. ²Log sa halē nġaa ti nebē loo, gevonġ bē desarōmin garas los nengwah. Log alam sēn devonġ beġo medekesuu bededahun reggu bemēn nipaya agi los ḡenu, garē yi ḡanak lo, denare loġ loo sēn nebē garas agi nenga, lob Anutu vo nġaa ni nebē gita ggelek sir bevare deneġo. ³Denevonġ Anutu yi hur Moses yi raro gedenevonġ Sipsip Nalu yi raro sēn nebē:

“Oo Mehöböp niwëek pin ala hong.
Huk pin sën genevonḡ lo böpata rot behe halë,
lob he kwamin ya nḡahi in.

Oo mehönon pin hir Mehö-los-bengö hong!
Hong nḡaa pin og niröp,
beyönon verök yi!

Mehöböp hong nḡo perurek timu vabuung.

⁴ Om alam pin rëk degöneng in hongḡ
gedegeko arëm jak na vavunë!

Mehönon pin rëk denam
medenadudek vu hongḡ.

In ḡenesepa loḡ aggata niröpsën mu
betök yam rangah ggovek ya.”

⁵ Sënë ggovek, gesa malaḡ yah loḡ bë ayo vabuung soḡek sën nedo yaḡek loḡ dub vabuung sël ayo lo tahinin. Yiḡ Anutu yi dub vabuung sël sën netato bë Anutu nedo ving yi alam lo sënë. ⁶ Lob angër nemadvahi-bevidek-luu sën deko nḡaa maggin rot nemadvahi-bevidek-luu lo, vu dub-vabuung-böp sënë ayo medeluk yam dob. Deröp tob veroo malanḡeri beyö niveseek, log devaku kabi goor loḡ newaj. ⁷ Log nḡaa lubeluu sën denedo malaj-tumsën lo ti vo ḡabum goor nemadvahi-bevidek-luu vu angër nemadvahi-bevidek-luu sënë. Lob Anutu sën nedo mala-tumsën degwata los degwata lo ahë sengën pup ḡabum goor nemadvahi-bevidek-luu sënë. ⁸ Log Anutu niwëek los yi vunek vunek yaḡek-yi pup dub-vabuung-böp ayo, lob vonḡ baru verup ggërin rot, lob mehöti su yoh vu bë doḡ na rë. Gaḡ rëk degeḡin angër nemadvahi-bevidek-luu sën lo gedegevonḡ huk jak nḡaa maggin nemadvahi-bevidek-luu sën lo begovek na rë, loḡ mëm.

Anutu Ahë Sengën Nedo Loḡ ḡabum Goor Nemadvahi-bevidek-luu

16 ¹ Log sa hanḡo mehöti aye raḡ loḡ dub-vabuung-böp soḡek, betahi niwëek ya vu angër nemadvahi-bevidek-luu sënë bë, “Ham na kweseh Anutu ahë sengën ḡabum nemadvahi-bevidek-luu sënë duk na mejak dob!” ² Lob angër muḡinsën ya keseh yi yi ya dob. Lob pegges nipaya verök yi genivë rot raḡ alam sën deneko reggu bemën böp yi kanaḡ raḡ neggëp navij lo, geraḡ alam sën deneko kenu raḡ lo.

³ Log angër netu luu ko yi yi, beya keseh luḡ ya loo. Lob loo pöö alam-diiḡsën nij bu raḡ, log nḡaa mala vesa pin sën denedo luḡ loo lo dediḡ ya.

⁴ Log angër netu löö keseh yi yi luḡ ya bël ata pin los bël veyë pin. Lob sir pin köḡ raḡ nebë mehönon nij köḡ. ⁵ Lob sa hanḡo angër sën tu ala benegin bël lo nër bë:

“ḡenedo gwëbeng, genḡo ḡenedo yö vu wirek.

Hong mehō yohvu rot in gevong nyēwewen nebē sēnē loḵ yah vu mehōnon.

6 Alam sēnē dekeseh hong alam losho hong alam-denenēr-gāgek-rangahsēn nij kōḵ medediḵ,
om sēn ḡevo kōḵ vu alam nij paya sagi in bē denanum.
Deḵo hir nipaya nyēwewen saga ya meyoh vu.”

7 Log sa hanḡo Anutu yi jepō yō tahi bē:

“Eē-ē, yōnon, Mehōbōp Anutu, niwēēk pin yō neggēp vu hong,
om nyēwewen sēn ḡevong lo, og nīrōp beyoh vu.”

8 Log angēr netu lubeluu keseh yi ḡabum raḵ hes, lob vong behes tum bōpata megga mehōnon. 9 Hes tum benīkerus bōpata rot, lob vev raḵ mehōnon pangśēn rot. Rēḵ ma, gedenēr pelē raḵ Anutu sēn niwēēk bōpata rot bevong nḡaa maggin agi arē. Gesu deggērīn sir medeḵo Anutu arē raḵ rē.

10 Log angēr netu nemadvahi keseh yi ḡabum raḵ reggu bemēn bōp yi sēa-los-arē. Lob malaḵenu loḵ beggērīn alam sēn reggu bemēn nēḡin sir lo. Deḵo vanē pangśēn rot lob deranḡa daggej. 11 Kwaj nevo vanē los pegges bōp sēn raḵ sir lo, rēḵ ma gedenēr pelē raḵ Anutu sēn tu yaḡek ala lo gesu deggērīn ayōj bederuu demij vu nḡaa sēn dēvong lo rē.

12 Log angēr netu videk ti keseh yi ḡabum luḵ ya bēl bōp Eprates, lob tuus ya, gaggata neggēp vu alam-los-bengōj sēn denam vu nyēḡ mala neverup lo. 13 Lob sa halē memō ningōhek lōō nij nebē deḵ, berak deverup ḵarob bōp lōōho reggu bemēn lu mehō-nenēr-gāgek-kuungsēn avij. 14 Memō lōō sēnē og memō nij paya ḵenuj, bedeyoh vu bē degevong nḡaa bōp aggagga. Lob deneya vu alam-los-bengōj pin vu dob, in bē dengupin sir bedevong begō doḵ Niwēēk Pin Ala Anutu yi buk bōpata sēnē.

15 “Ham gwengō rē! Sēḵ nōk vu ham nabē sēn mehō hodeḵ neyam lo. Nebē sēnē, om nabē mehōti su ḡēp yiing rē, geyi tob jaḵ ḡēp yi bemedo, og su rēḵ ahē natōḵ balam degelē beninamum rē. Gaḵ mehō saga rēḵ kwa vesa!”

16 Lob memō lo desupin alam-los-bengōj losho hir alam lo ḡḡēp nyēḡ sēn Hibru denenēr loḵ ayej bē Armagedon lo.

17 Log angēr netu videk luu keseh yi ḡabum ya meraḵ nyēḡ meris loḵ yaḡek los dob vuheng atov. Lob mehōti aye raḵ bōpata vu Anutu yi sēa-los-arē loḵ dub ayo vabuung soḡek metahi yam bē, “Ggovek ya saga!”

18 Log davēs vēr behang meya, gededun raḵ, lob vaḵuvek tetap, gejemapi ggee bōpata rot. Vu buk pin sēn mehōnon denedo vu dob agi, og jemapi ti su neggee bōpata rot nebē ti sēnē wirek rē. 19 Nyēḡ bōp Yerusalem vasuh yi ya yu lōō, lob mehōnon pin hir nyēḡ bōp bōp pin detamang beto denedo. Log Anutu kwa vo nyēḡ bōp Babulon* ving, lob vong ba, Babulon* num loḵ kap sēn wain nedo loḵ lo. Wain sēnē og yiḵ Anutu ahē

sengën. ²⁰Log ķedu loo vuheng pin malaj maya, log ķedu pin derurin to, besu denare ggökin rë. ²¹Log hob lulanon lev raķ. Lob hob lulanon sënë, og ķemu böp böp beti ti hir maggin yoh vu padi bëëk ti. Luķ yam vu yaģek beto nesis mehönön, lob deķo maggin nipaya veröķ yi raķ hob lulanon sënë, rëķ ma gedenenër ğaģek nipaya raķ Anutu in hob lulanon sën to mesis sir agi.

Avëh Baggëb Böp Ķol Nipaya Nyëvewen

17 ¹Angër nemadvahi-bevidek-luu sën deķo ğabum nemadvahi-bevidek-luu lo ti yam vu sa benër bë, “Dus raķ bë avëh baggëb los bengö sën tu ala meneğin yi alam ggëp bël nğahi nengaj lo geķo yi nipaya nyëvewen. Om ğenam besa tato vu hong. ²Alam-los-bengöj pin vu dob devonğ baggëb nğahiseķë vu avëh sënë. Gemehönön pin vu dob devonğ baggëb vu yi ving, lob yuj vonğ paya nebë sën mehönön denenum meyuj nevonğ paya lo.”

³Log angër sënë ķo sa ķenug meya nyëğ-yumeris ti. Lob sa halë avëh ti raķ nedo reggu bemën ķöķ ti demi vu sagu. Lob ğaģek nğahiseķë neggëp raķ reggu bemën sënë navi beggërin pin. Ğaģek sënë og yik arë sën ğaģek pelësën nipaya aggagga. Log reggu bemën böp ti sënë yu nemadvahi-bevidek-luu, gevis nemadluho. ⁴Avëh sënë röp tob ķöķ los mala sağap beyi vuneķ vuneķ aggagga raķ goor ga, vuneķ vuneķ sën denesemu raķ ğelöng malangeri los ķumķum sën yi monë böpata lo. Log jom kap goor loķ nema. Lob nğaa nivë aggagga sën Anutu nelë bë su yoh vu rë lo, los avëh baggëb sënë yi nğaa ningöhek aggagga, bepin pup kap sënë. ⁵Log deķevu arë raķ neggëp daba. Arë sënë og yik ğaģek peggirinsën mu nebë:

NYĒĠ BÖP BABULON* AVĒH BAGGĒB PIN LOS NĠAA NIPAYA VERÖ Ķ
YI PIN VU DOB LO ATAJ.

⁶Avëh sënë sis Anutu-yi-alam loشو alam sën denevonğ ving Yesu medenenër arë ranğah lo medediik. Avëh sënë num nijķöķ lob sa halë bë yu vonğ paya nebë sën alam denenum bël mengëës lo. Sa halë sënë, lob sa helëķ bekwağ ya nğahi.

⁷Loķ angër loķ tepëķ vu sa bë, “Kwam neya nğahi in va? Sengo rëķ tateķin avëh sënë luho reggu bemën hir ğaģek vunsën degwa ranğah vu hong. Yik reggu bemën sën yu nemadvahi-bevidek-luu, gevis nemadluho, beķo avëh meneya agi. ⁸Ġelë reggu bemën böp sënë ggovek ya. Yö nedo vu wirek, rëķ gwëbeng og su nedo rë. Rëķ mu vu tamusën, og rëķ yi vu asoreng sën luķ meya rot gahë degwa ma lo bejaķ nom vavunë, loķ mëm mala nama na veröķ yi. Alam dob yi sën Anutu su kevu arëj loķ ya ķapiya-mala-tumsën-yi loķ buk sën tung dob los yaģek lo rë, og rëķ degelë reggu bemën nipaya sënë, lob ķenuj na in yi. In nedo wirek, log gwëbeng og su nedo rë, loķ rëķ nom berup gökin vu tamusën. ⁹Mehöti sën kwa nivesa lo, og yoh vu bë rëķ jaķ nğaa sënë ni megero. Yuseķë

nemadvahi-bevidek-luu sënë og yik nepeggin rak kedu nemadvahi-bevidek-luu, lob avëh sënë nedo rak kedu nemadvahi-bevidek-luu sënë. ¹⁰Log yusekë nemadvahi-bevidek-luu sënë og yik nepeggin rak alam-los-bengöj nemadvahi-bevidek-luu. Nemadvahi malaj ma vorot, log ti nahën nedo gwëbeng, log ti nahën gesu tu mehö-los-bengö rë. Om rëk natu mehö-los-bengö vu tamusën. Govek, loq yik medo hus dus teka mu. ¹¹Log reggu bemën sën nedo vesa wirek rëk su nedo gwëbeng rë agi, loq ya ving betu nemadvahi bevidek löo rak. Rëk mu yik alam-los-bengöj nemadvahi-bevidek-luu sënë ti yi, rëk mu rëk mala nama na verök yi.

¹²Log vis nemadluho sën gelë lo, og yik nepeggin rak alam-los-bengöj nemadluho. Rëk mu yö denahën gesu detu alam-los-bengöj rak rë. Rëk mu rëk degeko nij wëek böpata rot geving reggu bemën böpata sënë, medenatu alam-los-bengöj noh vu yik hes mala timu. ¹³Alam-los-bengöj sënë yik kwaj nevo ngaa neggëp ti. Niwëek los niwëek böpata rot sën neggëp vu sir lo, og rëk degadu reggu bemën nipaya jak mededoq vu. ¹⁴Lob rëk losho Sipsip Nalu dengis sir, lob Sipsip Nalu ngis sir mekesuu sir na verök yi. In yi tu alam böp böp pin hir Mehöböp, galam-los-bengöj pin hir Mehö-los-bengö. Lob yi alam sën denesepa loq yi lo, og rëk degevonq begö sënë medekesuu. Sir sën tato sir vorot beggooin sir rak bedetu yö yi ngaa bedenevonq ving aye lo.”

¹⁵Log angër nër vu sa bë, “Bël ngahi sën gelë avëh baggëb nedo nengaj lo, og sagaq yik alam pin, gesir yu böp böp sën desupin sir medenedo lo, galam pin sën navij aggagga lo, gayej agga ti ti pin. ¹⁶Log vis nemadluho sën gelë ggovek ya bë peggin rak alam-los-bengöj nemadluho lo, og sir pin losho reggu bemën böp rëk degërin sir medegelë avëh baggëb sën lo paya. Rëk debasap yi bedenakah hen tob pin vër gegëp ahë töksën. Log rëk dega reggos gedebesu sekë lu ngaa jak na nengwah. ¹⁷Yönon, Anutu vo kwa sënë loq ya ayoj in bë degevonq ngaa sën kwa nevo lo. Lob kwaj bo ngaa gëp ti. Log niwëek böp sën deko in denatu alam-los-bengöj lo, og rëk degadu reggu bemën nipaya jak mededoq vu rot, bena berup dok buk sën Anutu yi gagek pin anon jak lo. ¹⁸Log avëh sën gelë lo, og yik peggin rak nyëg böp Babulon* sën tu alam-los-bengöj pin vu dob hir yusekë lo.”

Nyëg Böp Babulon* Mala Maya

18 ¹Sënë ggovek, log sa halë angër ti vu yagek beluk yam. Yi niwëek böpata rot, genikapiik jëh rak dob bemedo nepelibin mu. ²Lob tahi yam niwëek bë:

“Nyëg böp Babulon* bumeng ya! Bumeng ya!

Gwëbeng tu memö nij paya hir nyëg rak.

Memö nij ngöhek pin,

gesok nij paya pin sën hil nahönengin lo bej.

- 3 In alam pin denevonḡ nḡaa baggëb yi nḡahisekë vu yi.
 Lob sënë vonḡ bë sën denum yi wain niwëëk beyuj vonḡ paya.
 Galam-los-bengöj lo vu dob sënë devonḡ baggëb vu yi ving.
 Galam-dob-yi sën denevonḡ huk baḡosën lo denevonḡ huk
 baḡosën raḡ nḡaa sën ayo nevu nevu in lo,
 bedeneḡo monë nḡahisekë raḡ.”
- 4 Log sa hanḡo ḡaḡek ngwë yam vu yaḡek menër bë:
 “Sa alam, ham gwetah ham in nyëḡ böp saga. Ġemedo na nenga.
 In ham los sir rëḡ gwebë doḡ ti in yi nḡaa nipaya saga.
 Geham los sir rëḡ gwebë doḡ ti begweḡo yi nḡaa nipaya
 nyëvewen.
- 5 Yi nḡaa nipaya vonḡ bë sën yu böpata megelu loḡ ya yaḡek.
 Lob Anutu medo mekwa nevo nyëḡ böp sënë yi nḡaa nipaya pin.
- 6 Ham kwamin bo nḡaa agga ti ti sën avëh baggëb aḡi nevonḡ lo,
 beham bo doḡ nah vu yi nabë sënë niröp rot.
 Ham bo nyëvewen doḡ nah nḡaa sën nevonḡ lo niröp,
 gegwevonḡ la mesevöḡ geving.
 Avëh sënë tee marasin nimenḡëës loḡ kap in bë mehö ngwë
 denanum,
 om yiḡ ham jaa nḡaa nḡaa nimenḡëës nabë saga doḡ nah,
 geyu ngwë sevöḡ geving begwetee doḡ kap in nanum.
- 7 Yö nekerë arë raḡ benevonḡ nḡaa nipaya
 sën ayo nevu nevu in lo agga nḡahisekë.
 Om ham gwevonḡ meyö pasanḡ ngu rot doḡ nah.
 In kwa nevo loḡ ayo nebë sënë bë,
 ‘Setu avëh-los-bengög benado raḡ avëh-los-bengö yi sëa.
 Sa su nebë avëh sën regga diiḡ genedo alov lo rë.
 Om maggin su rëḡ natöḡ jaḡ sa mesengu rë,
 gaḡ rëḡ nama veröḡ yi.’
- 8 Om nḡaa maggin rot aggagga rëḡ natöḡ vu yi avuti doḡ buk timu.
 Niraksën nḡahisekë rëḡ berup,
 lob yi alam nḡahisekë rëḡ pasanḡ dengu in hir heljëḡ rot,
 gemeyip böpata rëḡ berup.
 Log nengwah rëḡ ga nyëḡ böp Babulon* los dahis.
 Yönon, Mehöböp Anutu yi mehö niwëëk los ḡayeheng,
 om seggi yi benër vorot bë geḡo nipaya nyëvewen doḡ nah.
- 9 Alam-los-bengöj vu dob losho avëh sënë denevonḡ baggëb los
 denevonḡ nḡaa agga nḡahisekë sën ayoj nevu nevu in lo. Om alam-
 los-bengöj sënë rëḡ degelë genengwah natum bega yi baru jaḡ, lob rëḡ
 dengu medengis sir. 10 Rëḡ degöneng rot in vanë sën töḡ vu yi aḡi, lob rëḡ
 debare ading gedenanër nabë:
 ‘Wöp-o, ḡëpin nyëḡ böp Babulon*!

Nyëg böp los niwëek ata hong!

Nyëwewen nipaya tøk vu hong ggovek ya yik pevis avuti!

¹¹Lob alam vu dob sën denevonğ huk bağosën lo rëk kwaj bo nyëg böp sënë, lob rëk dengü in, bedemedo los ayoj maggin. In mehönon la su denebağo hir kupeğ yah ggökin rë. ¹²Hir kupeğ lo yik nebë sënë: Goor los seriva, gegelöng malangeri los kumkum sën yi monë böpata lo, getob veroo malangeri, getob mala sağap aggagga, getob niyes yes sën nikapiik lo, gejerujeng navi, gekele sën reggu nivesa lo, genğaa pin sën denesemu rağ reggu böp elefant vis lo, genğaa pin sën denesemu rağ kele sën yi monë böpata lo, gedenesemu rağ braas, gerağ aën gerağ gelöng ni ketungsën lo. ¹³Log kupeğ la nebë sënë: Kele sinamon navi los yesek lu nğaa sën nos yi lo, gekabang aru reggu nivesa ga, mur los praginsëj*, gewain los wël*-oliv-yi sën denevesi nos rağ lo ga, parawa brët yi los wit*, geburmakau los sipsip, gehoos los karis sën hoos denedadii lo, gemehönon sën denebağo sir in denatu hir nğaa meris lo, log mehönon sën denebağo sir in debasap sir noh vu yö kwaj lo. ¹⁴Log denër bë, ‘Yönon, nos sën kwam nedu in bë gegwa lo, og pin devuu hong gedeya. Gekepeğ nivesa vesa pin lu nğaa sën yi monë böp lo, los hong vuneksën nivesa vesa pin sën lo, og devuu hong ya. Mehönon su rëk degelë nğaa nabë sënë gökin gemedo vu hong rë!’

¹⁵Yönon, alam sën denevonğ huk bağosën rağ nğaa agi, bedeneğo monë ngahi vu nyëg böp agi rëk degöneng rot in vanë sën natøk vu nyëg böp agi, lob rëk debare ading in yi gedengu medengis sir, gemedo los ayoj maggin. ¹⁶Log denanër nabë:

‘Wöp-o, gëpin nyëg böp sënë!

Wirek og yö neröp tob veroo malangeri ngeri,
getob sağap los køk,
genevunëk vu navi rağ goor,
gerağ gelöng malangeri los kumkum sën yi monë böp rot lo.

¹⁷Rëk ma gemonë sënë los kupeğ gevunëk vuneğ bemaalaj maya yik pevis avuti.’

Log kaptan los alam sën deneğo yağ lo pin, galam pin sën denevonğ huk rağ yağ lo, galam pin sën denevonğ huk bağosën rağ yağ medeneggök loo lo, yö rëk debare gëp ading in nyëg böp Babulon*. ¹⁸Log degelë nengwah sën negga yi lo aru jağ, lob degengeek nabë, ‘Nyëg böp ti tena los arë böp mağ nebë nyëg böp sënë menedo? Ma! Yik yö timu!’ ¹⁹Log yö rëk dejaa kebus doğ yuj, gedengu bedengis sir bedemedo los ayoj maggin. Log rëk detahi nabë:

‘Wöp-o, gëpin nyëg böp sënë!

Yağ alaj lo sën denedo rağ loo lo detu alam-los-bengöj-monë-
ggoreksën rağ nyëg böp sënë yi monë.

Gëpin-o! Yik mala maya verök yi pevis avuti!

- 20 Om ham vu yaḡek los Anutu-yi-alam, geham sinarē los alam-
denenēr-ḡaḡek-ranḡahsēn lo!
Ham pin kwamin vesa in nḡaa sēn tōḡ vu nyēḡ bōp agi.
Anutu seggi yi, lob vo nipaya nyēvewen vu yi
loḡ yah nḡaa nipaya sēn nevong vu ham lo.’”
- 21 Ḡaḡek sēnē ḡgovek, log angēr niwēek ata ti ḡo ḡelōḡ ti ni nebē
ḡelōḡ bōp sēn denerii wit* raḡ lo, lob vaḡu raḡ betē luḡ ya loo, log nēr
bē:
“Rēḡ deḡeḡo nyēḡ bōp Babulon* medegetē na niwēek nabē sagi,
gemehōnon su rēḡ degelē yi nah ḡōkin rē.
- 22 Nebē sēnē om gita aye, ḡeḡevēēḡ agḡagga ayej,
ḡeḡevēēḡ apel los avuuk ayej,
og su rēḡ deḡeḡo nḡaa pin sēnē ayej doḡ hong nah ḡōkin rē.
Gemehōti sēn tahu yi loḡ huk agga pin lo,
og su rēḡ degelē alam nabē sēnē demedo vu hong nah ḡōkin rē.
Ḡeḡelōḡ bōpata sēn nerii wit* genesu maye neya lo,
og su rēḡ deḡeḡo aye sēnē gengu doḡ hong nah ḡōkin rē.
- 23 Ram su rēḡ natum doḡ hong
bahēḡgi nah ḡōkin rē.
Log su rēḡ deḡeḡo avēh los maluh sēn denēḡo sir lo
gedebengwēḡ los kwaj vesa ḡōkin rē.
Wirek hong alam lo sēnē devong huk baḡosēn, lob detu bōp vu dob.
Log ḡekuung in alam pin raḡ hong nḡaa agḡagga sēn ḡenetuḡ bu
raḡ lo.
- 24 Log detōḡ raḡ alam-denenēr-ḡaḡek-ranḡahsēn losho Anutu-yi-alam
gesir pin
sēn denesis sir medenediik vu dob lo pin nij ḡōḡ loḡ hong
Babulon,
bedegwa negḡep vu hong.”

Alam Kwaj Vesa In Babulon* Mala Maya

19 ¹Sēnē ḡgovek, log sa hanḡo nḡaa ti nebē sēn alam nḡahiseḡē
denevong raro vu yaḡek, bedenener bē:

“Aleluya!

Hil Anutu, yi yō timu sēn ḡo hil yom vu yi.

Yi mehō niwēek los vuneḡ vuneḡ yaḡek-yi malangeri rot.

²Nenḡo ḡaḡek, og nesepa loḡ nḡaa nirōp mu meneseggi alam raḡ,
benevong nyēvewen loḡ yah vu sir nirōp rot.

Lob avēh-baggēb-los-benḡo sēnē nevasap alam-dob-yi pin raḡ yi
baggēb,

om sēn Anutu vo nipaya nyēvewen loḡ yah vu yi,

bevo nyēvewen loḡ yah yi alam sēn nesis lo nij ḡōḡ.”

³Loḵ detahi yah ggökin bë:

“Aleluya! Hil ḡaḵo Anutu arë jaḵ!

Nengwah sën gga nyëḡ böp agi aru medo neraḵ degwata los degwata!”

⁴Log alam ggev mehödahis-bevidek-lubeluu sën lo, losho nḡaa lubeluu sën denedo malaj-tumsën lo, depetev medenegḡëp loḵ Anutu sën nedo raḵ sëa-los-arë lo mala, gedëḵo arë raḵ bë:

“Yönon rot! Aleluya!”

⁵Lob mehöti aye raḵ ggëp Anutu yi sëa-los-arë, benër bë:

“Ham sën Anutu yi hur ham,

beham nehönengin yi lo,

geham alam yumin ading los ham alam meris,

ham pin gweḵo Anutu arë jaḵ!”

Sipsip Nalu Ḷo Avëh Medenevong Nos Böpata

⁶Log sa hanḡo nḡaa ti nebë sën alam nḡahiseḵë rot desupin sir bedenënër ḡaḡek, lob dedun nebë sën lubek böpata. Genebë sën vaḵuvek netetap bededun böpata lo, bedenënër böpata bë:

“Aleluya! Hil ḡaḵo Anutu arë jaḵ!

Hil Mehöböp Anutu, yi mehö los niwëëk!

Gwëbeng tu ala soḡek meneḡin nḡaa pin!

⁷Hil ahëd nivesa menapisek in yi rot geḡaḵo arë jaḵ!

In buk dus raḵ ggovek ya in Sipsip Nalu vongin geḵo avëh.

In venë ro yi ggovek ya meneḡin.

⁸Lob Anutu vo röpröp veroo malangeri vu yi beröp loḵ yi.

Röpröp sënë yö mewis anon benepelibin.”

(Röpröp veroo sënë yiḵ tahu nḡaa niröp sën Anutu yi alam denevong lo.)

⁹Log angër nër vu sa bë, “Gekwevu ḡaḡek sënë nabë: Alam sën Anutu vong dik ya in sir bë denam in nos böp sën Sipsip Nalu geḵo avëh lo, og kwaj vesa!” Log nër vu sa ving bë, “Ḡaḡek sënë og Anutu yi ḡaḡek anon.”

¹⁰Lob sa petev loḵ angër vaha gesa bë ḡaḵo arë jaḵ, loḵ nër vu sa bë, “Su gwevong nabë sënë! Yiḵ sa hur mu nebë ham los arim lo pin sën ham ayomin neya timu vu Yesu menenër yi ḡaḡek rangah lo. Yiḵ ham gweḵo Anutu yö timu arë jaḵ. Hil araḵ ni bë Anon Vabuung vong huk loḵ alam-denenër-ḡaḡek-rangahsën ayoj bë denanër Anutu yi ḡaḡek rangah, genevong huk loḵ alam sën denenër Yesu arë rangah lo ving nebë saga.”

Mehö Sën Raḵ Hoos Veroo

¹¹Log sa halë yaḡek tateḵin gehoos veroo ti nare. Bemehöti raḵ nedo, barë nebë “Mehö Sën Nevong Yoh Vu Yi Ḡaḡek” ga, “Mehö Ḡaḡek Anon Yi”. Nabë mehöti sënë genḡo ḡaḡek, genabë gevong begö, og nesepa loḵ aggata niröp mu menevong. ¹²Mala ḡahis netum nebë nengwah daggen,

gemehö-los-bengö yi madub ngahisekë raḡ nedo yu. Gedekevu arë raḡ neggëp navi, rëḡ yö timu raḡ arë sënë ni, gaḡ alam vahik su derak ni rë. ¹³Generöp röpröp ading sën dedaḡoo loḡ kōḡ lo. Log denenër arë bē, “Anutu yi Ḡaḡek”. ¹⁴Log alam-begö-yi vu yaḡek derak hoos veroo, bedetamuin yi medeya. Gederöp tob veroo malangeri benikapiik menepelibin. ¹⁵Paëp-yu-anil nevu malangeri rot ti vare nesoo loḡ alaj avi, beneggëp in bē ngis mehōnon jaḡ. Log nejom aën dus ti loḡ nema in gegin mehōnon jaḡ. Anutu mehō niwëek ata, bahë sengen böpata vu alam sën su ayoj neya timu vu yi rë lo, om rëḡ bakë sir na nabë sën denevakë wain anon loḡ ḡabum böp ayo lo. ¹⁶Gedekevu mehō sënë arë raḡ neggëp yi tob los vaḡi nebë:

“ALAM-LOS-BENGÖJ PIN HIR MEHÖ-LOS-BENGÖ, GALAM BÖP PIN HIR MEHÖBÖP.”

¹⁷Log sa halë angër ti nare loḡ hes mala. Genetahi ya vu soḡ pin sën denevëeng medeneyoh vavunë lo bē, “Ham pin ngupin ham nam in Anutu yi nos böp. ¹⁸Ham rëḡ gwa alam-los-bengöj nij reggos geham rëḡ gwa alam yuj rëmek los alam anil degwa nij reggos gehoos los alam sën denerak lo nij reggos. Ham rëḡ gwa alam pin nij reggos, alam sën yö deneḡin sir lo, losho alam sën alam denebaḡo sir medenetu hir ngaa meris lo, galam sën yuj ading los alam meris lo.”

¹⁹Lob sa halë reggu bemën böp galam-los-bengöj pin vu dob losho hir alam-begö-yi desupin sir yam ggovek ya in bē dengis begö vu mehō sën raḡ nedo hoos veroo lo losho yi alam-begö-yi. ²⁰Rëḡ ma gedekesuu sir bedejom reggu bemën böp ving yi mehō sën nenër-ḡaḡek-kuungsën-rangah lo ahon mededuu luho. In wirek og reggu bemën nipaya sënë lë gemehö-nenër-ḡaḡek-kuungsën sënë nevong ngaa böp ngahisekë benetetuhin alam sën deneḡo reggu bemën yi ḡanak raḡ navij gedeneḡo ḡenu raḡ lo. Om reggu bemën luho mehō-nenër-ḡaḡek-kuungsën sënë yö nahën denedo los malaj vesa. Log detë luho luḡ ya nengwah sën böpata rot nebë ngaggee, geniḡerus ata gegelöng salpa* medo netum loḡ lo.

²¹Log mehō sën neraḡ hoos lo sis luho hir alam vahi sën nahën denedo vesaj lo pin raḡ paëp-yu-anil sën vare nesoo loḡ avi lo medediik. Log soḡ pin yam degga alam sënë nij reggos bahëj pup ya.

Satan Nedo Ḳarabus Ta 1,000

20 ¹Lob sa halë angër ti vu yaḡek meluḡ yam. Lob jom kii asoreng sën luḡ meya rot gahë degwa main lo loḡ nema, bejom sëng böpata rot loḡ nema ving. ²Jom ḡarob böp sënë ahon. Yiḡ marub sën yö neggëp vu nyëdahis lo. Yi Memö Nipaya, geyi Satan. Lob angër duu yi raḡ sëng niwëek in bē medo noh vu ta 1,000. ³Log tē yi luḡ ya asoreng sën luḡ meya rot gahë degwa main lo, gepeḡa avi yah, basis loḡ in, gejegwi ḡele niḡegwi* raḡ. Om Satan su yoh vu bē tetuhin alam gökin rë, gaḡ

yö rëk gëgin ta 1,000 sënë begovek na rë, loḵ mēm degeḵo yi vër beyiḵ medo hus dus teka mu.

⁴Log sa halë sëa-los-arë la denedo bemehö la raḵ denedo. Anutu vo huk vu sir in bë deseggi mehönön hir ḡaḡek. Gesa halë alam nḡahiseḵë sën denevong ving Yesu lo anoj. Sir sën denenër Yesu yi ḡaḡek tato, gedenenër Anutu yi ḡaḡek rangah, lob alam nij paya deketöv kwaj bedenediḵ lo. Su denedudeḵ vu reggu bemën nipaya, ma denedudeḵ vu ḵenu rë. Gesu denebë yi ḵanaḵ raḵ dabaj ma raḵ nemaj rë. Lob vesaj loḵ yah bedetu alam-los-bengöj, belosho Kerisi denegin nḡaa pin yoh vu ta 1,000. ⁵Yiḵ buk muḡinsën sën alam deked i jak vu bedub lo sënë. Rëḵ alam diiḵsën vahi pin su rëḵ deked i jak nah doḵ buk sënë rë, ḡaḵ yö rëḵ degëp rot, beta 1,000 saga govek na rë. ⁶Alam sën deked i jak nah doḵ buk muḡinsën aḡi, oḡ kwaj vesa bedemedo vabuung. In diiḵsën sën natu luu lo niwëḵ su yoh vu bë dahun sir rë. Ḡaḵ rëḵ denatu Anutu luho Kerisi hir alam-deneḵo-seriveng lo. Lob rëḵ denatu alam-los-bengöj belosho Kerisi degeḵin nḡaa pin noh vu ta 1,000 sënë.

Satan Kepë Ya

⁷Ta 1,000 sënë govek na, loḵ mēm degeḵo Satan bër in ḵarabus, ⁸gegeto mena in tetuhin alam pin, benoh vu alam sën denedo dob nenga ḵetu lubeluu lo, vu Gok losho yi alam Magok. Satan rëḵ ngupin sir in na degevong begö, lob sir nḡahiseḵë rot nebë sën raggër loo nenga. ⁹Bededoḵ na nyëḡ pin medeketumin Anutu-yi-alam doḵ nyëḡ sën denedo loḵ lo. Yiḵ nyëḡ böp sën Anutu ahë neving pangësën lo. Rëḵ mu nengwah rëḵ duḵ nam vu yaḡek mega sir. ¹⁰Satan tetuhin sir, om Anutu rëḵ getë yi duḵ na nḡaggee böpata sën nengwah niḵerus ḡḡëp netum raḵ ḡelöng salpa* lo. Reggu bemën nipaya luho mehö-nenër-ḡaḡek-kuungsën-rangah denedo loḵ sënë vorot, om lööho rëḵ degeḵo vanë buk gerangah degwata los degwata gesu rëḵ desewah rë.

Buk-ḡaḡek-yi Töḵ Yam

¹¹Log sa halë sëa-los-arë veroo böp ti nedo, bemehöti nedo raḵ. Gedob los yaḡek veya meya in yi, genyëḡ meris. ¹²Gesa halë alam-diiḵsën denare, alam yuj ading los alam meris, medenare loḵ sëa-los-arë sagi mala. Gemehö sën raḵ nedo sëa lo vong medetëḵin ḵapiya la. Detëḵin ḵapiya mala-tumsën-yi, gedetëḵin ḵapiya sën neseggi alam-diiḵsën raḵ lo la ving. Nelë nḡaa pin sën mehönön denevong lob denekevu loḵ ya ḵapiya aḡi beneseggi sir raḵ yoh vu. ¹³Log alam sën denediḵ medeneggëp luḵ loo lo, galam sën denediḵ medeneggëp loḵ dob ḡëbinë lo, losho alam-diiḵsën pin deyom, bemehö sën nengö ḡaḡek lo seggi sir ti ti loḵ yah nḡaa sën denevong wirek lo. ¹⁴Lob të alam malaj-masën-yi los alam sën denedo loḵ Nyëḡ Nipaya lo luḵ ya nḡaggee böpata sën nengwah medo

netum loꝝ lo. Ngaggee bōpata sĕn nengwah medo netum loꝝ agi, og yik diiksĕn sĕn netu luu lo. ¹⁵Lob alam sĕn su arĕj neggĕp loꝝ ꝑapiya mala-tumsĕn-yi agi rĕ lo, og tĕ sir pin luꝝ ya ngaggee bōpata sĕn nengwah medo netum loꝝ lo ving.

Yaꝑek Los Dob Mewis

21 ¹Log sa halĕ yaꝑek los dob mewis neggĕp. Yaꝑek muꝑinsĕn los dob muꝑinsĕn mala maya verōꝝ yi. Geloo su neggĕp ggōkin rĕ. ²Gesa halĕ nyĕꝑ bōp vabuung sĕnĕ, og yik Yerusalem mewis. Sa halĕ nedo ving Anutu, lob vuu yaꝑek beluꝝ yam los vunĕꝝ vunĕꝝ nivesa nebĕ sĕn avĕh nevunĕꝝ vu yi raꝝ vunĕꝝ vunĕꝝ nivesa in jaꝝ regga. ³Log sa hanꝑo aye bōpata ti tahi yam ggĕp sĕa-los-arĕ bĕ, “Ham gwĕnꝑo rĕ! Gwĕbĕng Anutu yi dub-vabuung-bōp nedo ving mehōnon! Log Anutu rĕꝝ medo geving sir bedenatu yi alam. Yōnon, Anutu yō rĕꝝ medo geving sir benatu hir Anutu. ⁴Rĕꝝ jĕvu sir pin malaj bĕl na. Galam su rĕꝝ denadiik gōkin rĕ, gesu rĕꝝ ayoj maggin gōkin rĕ, gesu rĕꝝ dĕngu medengis sir gōkin rĕ, genavij su rĕꝝ gesanꝑ nah rĕ. Gaꝝ nꝑaa wirek hen pin maya verōꝝ yi.”

⁵Lob mehō sĕn raꝝ nedo sĕa-los-arĕ lo nĕr bĕ, “Ham gwĕnꝑo rĕ! Sĕꝝ ĝevonꝑ nꝑaa pin natu mewis jaꝝ yik pehiko sĕnĕ!” Log nĕr vu sa bĕ, “Kwevu ĝaꝑek sĕnĕ, in ĝaꝑek sĕnĕ og yōnon rot, beyoh vu bĕ alam degevonꝑ geving rot.” ⁶Log nĕr vu sa ggōkin bĕ, “Nꝑaa pin sĕnĕ tōꝝ yam ggovek ya! Senꝑo ti hevonꝑ bĕnꝑaa pin anon raꝝ vu muꝑinsĕn, log saꝝ semu nꝑaa pin vu tamusĕn sagi beggovek ya. Setu nꝑaa pin degwaseꝑĕ los yuseꝑĕ. Nabĕ mehōti ayo bev in bĕl, og sĕꝝ ĝevonꝑ bĕl veyĕ mala-tumsĕn-yi benanum nyĕmasĕn. ⁷Mehōti sĕn kesuu nꝑaa maggin los nꝑaa nipaya pin lo, og rĕꝝ ĝeꝑo nꝑaa sĕn senĕr wirek bĕ rĕꝝ ĝeꝑo lo natu yi nꝑaa, gesa natu yi Anutu genatu sa naluꝑ. ⁸Gaꝝ alam sĕn deneggōnĕng medeneggĕrin sir yah lo, galam sĕn deneruu demij vu Anutu lo, galam sĕn denesepa loꝝ nꝑaa nipaya verōꝝ yi medeneꝑo raꝝ lo, galam sĕn denesis mehōnon medenediik lo, galam sĕn denevonꝑ baggĕb lo, galam sĕn denevonꝑ parahek lo, galam sĕn denedudeꝝ vu ꝑeriing lo, galam pin sĕn denenĕr ĝaꝑek kuungsĕn los denelah ĝaꝑek vun lo, og sir pin rĕꝝ dedoꝝ na ngaggee bōpata sĕn nengwah nivanĕ medo netum raꝝ ĝelōnꝑ salpa* lo. Yik diiksĕn netu luu lo sĕnĕ.

Yerusalem Mewis

⁹Lob angĕr nemadvahi-bevidek-luu sĕn deꝑo nꝑaa maggin nemadvahi-bevidek-luu loꝝ ĝabum nemadvahi-bevidek-luu in bĕ dekevoĝ mehōnon jaꝝ lo ti yam vengwĕnꝑ vu sa benĕr bĕ, “Ĝenam rĕꝝ sĕꝝ tato avĕh sĕn Sipsip Nalu rĕꝝ ĝeꝑo natu venĕ lo vu hong.” ¹⁰Log angĕr ꝑo sa ꝑenug meya ꝑedu bōp adingseꝑĕ ti, betato nyĕꝑ bōp vabuung Yerusalem sĕnĕ

vu sa. Nedo ving Anutu, lob vuu yaḡek geluḡ yam. ¹¹Anutu niḡapiik jĕh niwĕek raḡ nyĕḡ bōp sĕnĕ. Niḡapiik yō agga ti nebĕ ḡelōng sĕn denebaḡo raḡ monĕ bōp lo. Kĕ! Nebĕ ḡelōng malāngĕri jaspā, gemala rangāh rot nebĕ garas. ¹²Log ḡatum og vaha adingsekĕ rot, geyi veluung avi nemadluho-bevidek-luu neggĕp loḡ, bangĕr nemadluho-bevidek-luu denare yoh vu pin. Log alam Israel degwaj nemadluho-bevidek-luu arĕj ti ti neggĕp raḡ veluung avi ti ti pin. ¹³Veluung avi lōō neggĕp loḡ ḡatum nenga sĕn neya los hes mala neverup lo, gelōō neggĕp ya los sĕn ayōōng neyam lo. Gelōō neggĕp ya los sĕn sanḡ neverup lo, gelōō neggĕp ya los sĕn hes mala nemasuseḡ ya. ¹⁴Nyĕḡ bōp sĕnĕ yi ḡatum ahĕ degwa, og ḡelōng sĕn bo niwĕek vu lo nemadluho-bevidek-luu neggĕp loḡ, lob Sipsip Nalu yi sinarĕ nyĕdahis nemadluho-bevidek-luu sĕn lo arĕj raḡ neggĕp ḡelōng sĕnĕ.

¹⁵Log angĕr sĕn vengwĕng vu sa lo, jom atoheng goor ti in bĕ tahōō nyĕḡ bōp sĕnĕ los yi veluung avi geyi ḡatum jaḡ. ¹⁶Nyĕḡ bōp sĕnĕ yi ḡatum nenga vahi vahi pin neggĕp ti, nyĕ los kweben neggĕp ti. Angĕr tahōō nyĕḡ bōp sĕnĕ nenga telĕsen raḡ yi atoheng, lob ading yoh vu 2,400 kilomita. Nyĕḡ bōp nenga vahi vahi pin ading nebĕ sĕnĕ, gerak raḡ yi bepin neggĕp ti. ¹⁷Log tahōō ḡatum ving, rĕḡ adingsekĕ berak ya vavunĕ rot yoh vu 66 mita. Yiḡ angĕr tahōō ḡatum nebĕ sĕn yiḡ hil netahōō lo. ¹⁸Anutu semu ḡatum sĕnĕ raḡ ḡelōng malāngĕri jaspā. Log semu nyĕḡ bōp sĕnĕ raḡ goor yō meris bemedo netum nebĕ garas. ¹⁹Anutu vunek vu nyĕḡ bōp yi ḡatum ahĕ degwa raḡ ḡelōng malāngĕri aggagga sĕn yi monĕ bōpata lo.

Gelōng jaspā nedo ya ahĕ degwa muḡin.

Log ḡelōng lapis lasuli sĕn niraru lo netu luu.

Log ḡelōngaget sĕn niraru nebĕ lo netu lōō.

Log ḡelōng nimewis emeral netu lubeluu.

²⁰Log ḡelōng sardoniks sĕn ḡōḡ los veroo nesala yi lo netu nemadvahi.

Gĕgelōng ḡōḡ konelian netu videk ti.

Gĕgelōng krisolit sĕn nisanḡsang lo netu videk luu.

Log ḡelōng nimewis ngwĕ sĕn beril lo netu videk lōō.

Log ḡelōng nisanḡsang ngwĕ sĕn topas netu videk lubeluu.

Log ḡelōng nimewis ngwĕ sĕn krisopres netu nemadluho.

Log ḡelōng niraru ngwĕ sĕn hiasint netu nemadluho-bevidek-ti.

Log ḡelōng sekwahek agga ngwĕ sĕn mala saḡap medenenĕr arĕ nebĕ ametist lo netu nemadluho-bevidek-luu.

²¹Log vong reping nemadluho-bevidek-luu sĕn lo raḡ ḡumḡum veroo (perl) sĕn yi monĕ bōp lo nemadluho-bevidek-luu. Deḡo ḡumḡum bōp bōp medesemu reping pin raḡ, gedesemu aggata pin vu nyĕḡ saga raḡ goor yō meris bemala rangāh rot nebĕ garas. ²²Log sa su halĕ dub-vabuung nedo loḡ nyĕḡ bōp sĕnĕ rĕ. Gaḡ Mehōbōp Anutu, mehō los niwĕek, luho Sipsip

Nalu, yik detu nyëg böp sënë yi dub-vabuung. ²³Lob alam nyëg saga su rëk dejak vu in hes los kwev nabë natum vu sir rë. Gaq Anutu nikapiik netum rak nyëg saga, geSipsip Nalu tu nyëg sënë yi ram. ²⁴Om alam pin rëk dena jak nyëg böp sënë yi rangah. Galam-los-bengöj vu dob rëk dengupin hir kupek nivesa vesa medegeko mededok na. ²⁵Su rëk debehii katum yi veluung avi rangah rë, gesu rëk nabuk dok dok nyëg sënë rë. ²⁶Alam pin rëk dengupin hir ngaa nivesa vesa los hir kupek malangeri mededok na nyëg sënë. ²⁷Gaq ngaa ningöhek, gemehönon sën denevong ngaa nipaya aggagga lo, gemehönon sën denenër gagek kuungsën lo, og su rëk dedok na nyëg sënë rë. Gaq alam sën arëj neggëp loq Sipsip Nalu yi kapiya-mala-tumsën-yi bë demedo malaj-tumsën degwata lo mu mëm sën rëk dedok na.

Bël Los Kele Mala-tumsën-yi

22 ¹Log angër sënë tato bël böp mala-tumsën-yi vu sa, lob sa halë gemala rangah nebë garas. Bël sënë nebegi verup Anutu luho Sipsip Nalu hir sëa-los-arë benevaar meneya, ²beneyoh nyëg böp yi aggata vuheng atov. Log kele mala-tumsën-yi denare loq bël sënë nenga vahi vahi. Lob denesis anoj beron nemadluho-bevidek-luu neyoh vu ta pin. Denesis anoj rak kwev. Lob kele sënë ris, og deyoh vu bë degevong bemehönon nijraksën nijvesa jak.

³Log gagek maggin-yi sën Anutu nër rak mehönon vu muginsën lo, og ggovek ya. Gaq su rëk medo nah gökin rë. Anutu luho Sipsip Nalu hir sëa-los-arë rëk medo dok nyëg böp sënë. Log Anutu yi hur lo rëk degeko yi jak. ⁴Log mëm rëk degelë mala. Log arë rëk jak gëp dabaj. ⁵Su rëk buk dok nah gökin rë. Log ram hen huk sën netum lo, los hes hen huk sën netum lo maya. Gaq Mehöböp Anutu rëk gevong rangah vu sir. Lob rëk denatu alam-los-bengöj medegegin ngaa pin degwata los degwata.

Yesu Rëk Duk Nom Pevis

⁶Log angër nër vu sa bë, “Gagek pin sënë og yönon rot, beyoh vu bë alam pin degevong geving yi rot. Mehöböp Anutu sën nevong yi Anon Vabuung vu alam-denenër-gagek-rangahsën in bë denanër yi gagek rangah lo, vong yi angër yam in bë nanër ngaa pin sën rëk anon jak pevis lo vu yi hur lo pin.

⁷Log Yesu nër bë, ‘Ham gwenö rë! Sëk natök nök vu ham pevis.’ Mehöti sën nesepa loq Anutu yi gagek sën neggëp loq Anutu-yi-kapiya agi-yik ngaa sën rëk anon jak vu tamusën lo-og mehö sënë kwa vesa!’

⁸Log sa Jon, sa hangö gagek sënë, gesa halë ngaa pin sënë. Sa hangö los halë ggovek, log sa petev menahëp loq angër sën tato ngaa pin vu sa agi mala, gesa bë gaço yi jak. ⁹Loq pevis menër vu sa bë, “Su gwevong nabë sënë! In sa hur ti yik nebë hong ving arim lo sën sir alam-denenër-

ğägek-rangahsën lo. Geyiğ hur mu sa nebë alam sën denesepa loğ ƙapiya ağı yi ğägek lo. Gağ yiğ gweko Anutu yö timu jağ.”

¹⁰Lob nër vu sa ving bë, “Anutu yi ğägek sën neggëp loğ ƙapiya ağı, og su ğëgulin, in buk sën Anutu bë gevonğ nğaa pin ağı dus rağ ggovek ya. ¹¹Om mehö sën nesepa loğ nğaa nipaya lo, og yö medo gevonğ yi nğaa nipaya nabë saga rot. Gemehö sën nesepa loğ nğaa ningöhek lo, og yö medo gevonğ yi nğaa ningöhek nabë saga rot. Log mehö sën nesepa loğ nğaa nivesa lo, og yö medo gevonğ yi nğaa nivesa nabë saga rot. Gemehö sën nesepa loğ nğaa niröp lo, og yö medo gevonğ yi nğaa niröp nabë saga rot.” ¹²Yesu nër bë, “Ham gwengo rè! Sëğ natök nök vu ham pevis. Lob sëğ ğaço nyëvewen menök vu mehönon pin, lob sebo doğ nah vu sir ti ti noh vu nğaa pin sën denevonğ lo. ¹³Sengo ti hevong bengaa pin anon rağ vu muğinsën, log sëğ semu nğaa pin menivesa jağ vu tamusën. Sa mehö muğinsën los tamusën. Setu nğaa pin degwasekë los yusekë. ¹⁴Alam sën deneripek hir tob bemewis nerağ lo, og kwaj vesa, in deyoh vu bë rëğ dega kele mala-tumsën-yi anon. Gedeyoh vu bë rëğ dedoğ na ƙatum nyëğ böp saga avi mena dedoğ na. ¹⁵Gağ alam sën nij paya verök yi nebë anöo lo, los mehönon sën denevonğ parahek lo, galam sën denevonğ baggëb lo, galam sën denesis mehönon medenediik lo, galam sën denejom rağ vu ƙeriing lo, galam pin sën ahëj neving ğägek kuungsën medenenër lo, og rëğ nah demedo nenga in Anutu yi nyëğ böp sënë.

¹⁶Sa Yesu, sa hevong sa angër yök vu ham in bë nanër ğägek sënë vu ham sën sa alam ham lo. Yiğ sa sënë sën Davit* yi mewis, besa degwa vu yi. Lob yiğ sa sënë sën Betuheng Majelëë.”

¹⁷Log Anon Vabuung luho Sipsip Nalu venë denër bë, “Genam!” Lob mehöti bë genço ğägek sënë, og nanër nabë, “Genam!” Log nabë mehöti ayo bev in bël, og nam, in mehöti bë nanum, og yoh vu bë nam nanum bël-mala-tumsën-yi nyëmasën.

¹⁸Log sa bë nanër ğägek niwëek ata vu alam pin sën denengö ğägek loğ ƙapiya ağı, rağ nğaa sën rëğ berup vu tamusën lo nabë: Bë mehöti gelu ğägek ngwë doğ na ğägek sënë, og Anutu rëğ ngupin nğaa maggin pin sën nër meneggëp loğ ƙapiya ağı nah vu yi. ¹⁹Lob nabë mehöti gelov ğägek la bër in ğägek sën rağ nğaa tamusën-yi meneggëp loğ ƙapiya ağı, og Anutu rëğ gelov yi bër gesu rëğ ga kele mala-tumsën-yi sënë anon rë. Gesu rëğ doğ na nyëğ vabuung böp sën sa netatekin meneggëp loğ ƙapiya ağı rë.

²⁰Mehö sën nër nğaa pin bë rëğ anon jağ ağı nër bë, “Sëğ nom pevis yönon rot!” Eë, oga! Mehöböp Yesu, genam!

²¹Mehöböp Yesu yi semusemu nök ğëp geving ham pin. Yönon.